

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 2

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 3

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Inleiding en samenvatting	5
Algemene uitgangspunten.....	8
1 Ik zoek werk	9
1.1 Beleidsaandachtspunten.....	9
1.2 Participatiebudget Re-integratie.....	10
2 Ik ben jonger dan 27	11
2.1 Beleidsaandachtspunten.....	11
3 Ik wil actief meedoen.....	13
3.1 Meedoen.....	13
3.2 Meedoen schoolgaande kinderen	13
3.3 Meedoen ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	13
3.4 Kindervakantieweken	14
4 Ik ben ondernemer.....	15
4.1 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004).....	15
4.2 Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK).....	16
5 Ik heb recht op.....	17
5.1 Klantontwikkeling.....	18
5.2 Wet Werk en Bijstand (WWB).....	18
5.3 Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers (Ioaw)	19
5.4 Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandige (Ioaz).....	19
5.5 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen voor startende ondernemers (Bbz starters).....	19
5.6 Aanverwante regelingen	20
6 Ik wil inburgeren	23
6.1 Beleidsaandachtspunten.....	23
7 Organisatie	24
7.1 Organogram.....	24
7.2 Ontwikkelingen bedrijfsvoering.....	25
7.3 Bedrijfsvoeringsbegroting	26
7.4 Verdeling bedrijfsvoeringskosten ISD	28
7.5 Handhaving.....	29
8 Financiële overzichten.....	30
8.1 Totale begroting ISD.....	30
8.2 Meerjarenraming ISD totaal.....	32
9 Verplichte paragrafen	34
9.1 Risicoparagraaf.....	34

9.2 Weerstandsvermogen.....	37
9.3 Financiering	38
Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 4	
Bijlage 1: Overzicht gemeente Aa en Hunze	40
Bijlage 2: Overzicht gemeente Assen.....	45
Bijlage 3: Overzicht gemeente Tynaarlo.....	50
Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 5	

Inleiding en samenvatting

Voor u ligt de conceptbegroting 2012. Een begroting waarbij de begroting 2011 als uitgangspunt is genomen. Alhoewel er veel op onze organisatie af gaat komen, zijn de effecten daarvan nog niet helder. Voor de komende jaren jaren aanzienlijke veranderingen in wetgeving, klantbenadering en uitvoeringsstructuur verwacht. E.e.a. is het bestuursakkoord aangekondigd. In hoofdlijnen hebben wij de deelnemende gemeenten geïnformeerd. De nadere details en specifieke uitwerking hiervan zijn echter lastig te voorspellen. In deze conceptbegroting hebben we er dan ook voor gekozen om deze effecten nog niet mee te nemen. De verwachting is dat rond de zomermaanden 2011 meer duidelijk zal zijn omtrent de uitwerking van het bestuursakkoord. Indien hier significante (financiële) wijzigingen in staan, dan zullen wij de begroting daarop aanpassen en vervolgens voorleggen aan bestuur en gemeenteraden.

Deze begroting 2012 is dus gebaseerd op dat wat we nu weten. Dat waar inmiddels in de verschillende gemeenteraden besluitvorming over is geweest. En gebruiken we ons gezonde verstand daar waar het gaat om het ramen van klantontwikkeling. In deze begroting wordt uitgegaan van het klantenaantal zoals ook genoemd in de begroting 2011. Daar waar het Centraal Plan Bureau een verdere stijging van het aantal bijstandsklanten met 3% voorspelt, gaan wij uit van de nul lijn. We vinden dat we ons, en ook u als financier van onze organisatie, te kort doen om een verdere stijging toe te staan. We verwachten veel van de Mien Werk aanpak en Werkpunt. Dit betekent dat u ons kunt houden en aanspreken op de in deze begroting genoemde klantenaantallen. Voor wat betreft overige doelstellingen vindt u deze bij verschillende onderwerpen benoemd. De concrete invulling in ons jaarplan vindt zoals gebruikelijk aan het eind van 2011 plaats. Samen met onze teams worden concrete doelstellingen benoemd.

De begroting is thematisch ingedeeld. Per thema worden de beleidsvoornemens benoemd en vertaald naar een financieel kader. Dit financieel kader is gebaseerd op de Algemene uitgangspunten die u in deze begroting aantreft. Het gaat dan om uitgangspunten voor de budgetten van het Rijk. Wij werken hierin niet met eigen aannames, maar met de meest actuele budgetten zoals deze door het ministerie worden gegeven. Prijs en cao effecten worden overgenomen van de gemeente Assen.

Het eerste thema van de begroting is: "Ik zoek Werk". Bij alles wat we doen is dit het uitgangspunt. In onze missie hebben we dit ook verwoord door te stellen dat wij er voor zorgen dat iedereen op weg gaat naar Werk. Wij doen dat door vier samenhangende beleidssporen:

- Instroombeperking;
- Uitstroombevordering en verdien capaciteit benutten;
- Toeleiding naar werk;
- Activering en Meedoen.

Alhoewel de Wet Werken naar Vermogen op zijn vroegst in 2013 zal worden ingevoerd, spelen we daar al op in. Dat doen we niet alleen. Gezamenlijk met gemeenten en Alescon proberen we daar invulling aan te geven. Het project Mien Werk speelt in op de verdien capaciteit. De eerste resultaten van dit project zijn veelbelovend. We verwachten hier dan ook veel van. Samen met de gemeente Assen en Alescon zijn we bezig met een intensieve samenwerking in het project Werkpunt. We verwachten dat dit project in de loop van 2011 in uitvoering genomen zal worden

en de eerste effecten in 2012 gemeld kunnen worden. Naast deze projecten, moeten er keuzes gemaakt gaan worden. Dit betekent o.a. dat we in de loop van 2011 voorstellen zullen doen ten aanzien van de afbouw van de Awercc constructie en het voorschakeltraject WSW. Het bestuur Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 6

twee belangrijke uitgangspunten geformuleerd. Mensen mogen niet in inkomen achteruit gaan en ze mogen niet thuis komen te zitten. Daarnaast zullen de uitgangspunten van de nieuwe Wet Werken naar Vermogen meegenomen worden in de opdracht. Dat betekent dat we samen met inlenende organisaties, vaak scholen of gesubsidieerde instellingen, kijken naar de verdien capaciteit. De verdien capaciteit is dan de basis voor de inleenvergoeding. De huidige inleenvergoeding bedraagt overigens € 70,-- per maand. Daarnaast kijken we uiteraard naar mogelijkheden om mensen door te laten stromen naar regulier werk.

Keuzes maken waar we ons geld in investeren wordt steeds belangrijker als gevolg van de dalende middelen voor re-integratie en participatie. De klant staat hierbij centraal. De komende jaren ontkomen we waarschijnlijk niet aan het maken van keuzes voor specifieke doelgroepen. De deelnemende gemeenten hebben hier, vanuit hun opdrachtgevende functie, een belangrijke rol in. Dat betekent dat vanuit de gemeenten, i.c. de gemeenteraden, duidelijke kaders gegeven moeten worden. Kaders die vertaald worden naar concrete doelstellingen en inzet van de schaarse middelen. De gemeenten zullen die rol op dit gebied steviger moeten neerzetten. In samenwerking met de beleidsafdelingen van de gemeenten zullen wij hierin actief meedenken. Voor de jongeren tot 27 jaar waren tot 2011 extra middelen beschikbaar vanuit het Rijk. Deze middelen zijn vanaf 2012 niet meer beschikbaar. De successen vanuit het Actieplan Jeugdwerkloosheid gaan we opnemen in onze reguliere dienstverlening. Projecten die succesvol zijn nemen we daar in mee. Echter ook voor deze doelgroep hebben we minder te besteden. Dat betekent dat we nog intensiever gaan samenwerken met allerlei organisaties.

De uitkomsten van de evaluatie Meedoenbeleid zijn meegenomen in deze begroting. De deelnemende gemeenten hebben hierin hun eigen keuzes gemaakt. De vertaling van die keuzes zijn meegenomen. Ook de uitvoering van Meedoen in natura maken hier onderdeel van uit. Dit thema staat echter ook onder druk vanuit de rijksoverheid, door het stellen van een norm van 110% van het bijstandsinkomen. Vooralnog blijven de deelnemende gemeenten zich inzetten om de doelgroep te handhaven tot 120%.

Het vierde thema zijn de ondernemers. In 2011 is Werkplein Baanzicht in samenwerking met verschillende partijen gestart met het ondernemersplein in Assen. Gevestigd in het voormalig pand van RTV Drenthe, worden ondernemers begeleid en ondersteund. Op deze locatie kunnen startende ondernemers een werkplek huren, in contact komen met andere bestaande ondernemers en begeleid worden. Een uniek concept dat een kans verdient. Wij verwachten door dit initiatief het slagingspercentage van startende ondernemers te vergroten naar 50%.

Om succesvol te kunnen zijn op weg naar werk is het belangrijk dat de basis staat. De basis is het goed (rechtmatig) en tijdig verstrekken van een uitkering. Zoals bekend, is Werkplein Baanzicht koploper op het gebied van efficiënte dienstverlening op het gebied van het verstrekken van een uitkering. Veel gemeentelijke organisaties hebben inmiddels de weg naar Assen gevonden om hiervan te leren. Overbodige bewijsstukken zijn afgeschaft en vertrouwen in de klant is ons uitgangspunt. Hebben we echter het vermoeden dat de klant wat minder te vertrouwen is, dan heeft de klant wat meer last van ons. Ons handhavingstraject wordt dan ingezet.

De budgetontwikkeling en kostenontwikkeling van de uitkeringen laat hetzelfde beeld zien als in 2011. Alle deelnemende gemeenten zullen uitkomen op een financieel nadeel. Zoals reeds eerder vermeld gaan wij echter niet mee met de voorspelde stijging van klanten door het CPB. Wij verwachten veel van projecten als Mien Werk en Werkpunt en uitgangspunt daarbij is dat een Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 7

verdere stijging van klanten niet acceptabel is. Naast de uitkering komen andere regelingen als bijvoorbeeld de bijzondere bijstand en de langdurigheidstoeslag aan bod.

Het inburgeringsthema staat de komende jaren erg onder druk. Vanaf 2013 is het geen wettelijke taak meer voor gemeenten. Vanaf 2014 wordt de financiering stopgezet. Deze financiering wordt afgebouwd naar nul en is in 2012 dan ook al fors minder.

De kosten van de bedrijfsvoering moet de komende jaren met 10% dalen. Voor een periode van vier jaar, startend in 2011, heeft de ISD een financiële taakstelling van € 250.000,-. In 2012 is het bedrijfsvoeringsbudget dan ook € 500.000,- lager dan het ijkpunt van deze bezuiniging. Het ijkpunt is de conceptbegroting 2011. Deze taakstelling is exclusief eventuele conjuncturele ontwikkelingen. Dat wil zeggen dat effecten door stijgende of dalende klantenaantallen daar nog bij kunnen komen. Voor 2012 is dat niet het geval doordat wij uitgaan van een gelijkblijvend klantenaantal. Overigens worden cao en prijseffecten wel gewoon doorgevoerd. Wij volgen hierbij de begrotingsrichtlijnen van de gemeente Assen. De totale kosten voor de bedrijfsvoering bedraagt ruim € 9,8 mln.

In de verplichte paragrafen wordt ingegaan op de risico's die wij onderkennen. Het gaat hierbij om risico's op het gebied van de financiering vanuit de rijksoverheid, wetgeving en de bedrijfsvoering. Er wordt ingegaan op het weerstandsvermogen en de treasury.

Tot slot wordt naast een overzicht per gemeente de meerjarenbegroting weergegeven. Deze is gebaseerd op de meest recente cijfers.

Inde begroting 2011 stond dat we in 2012 al een sterke daling van het aantal uitkeringsgerechtigden zullen zien. Voor inwoners van de deelnemende gemeenten met een WW uitkering zien we dat wel gebeuren. Voor inwoners met een WWB uitkering zien we toch een enigszins vertragend effect. Het CPB ziet zelfs een verdere stijging met 3%. Daar gaan wij niet in mee. Een gelijkblijvend klantenaantal is ons uitgangspunt. Onze ambitie blijft uiteraard dat de klantaantallen dalen.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 8

Algemene uitgangspunten

De begroting 2012 van de ISD AAT kent als basis een aantal algemene uitgangspunten:

- Bij het opstellen van de begroting 2012 zijn we uitgegaan van het vastgestelde Rijks- en gemeentebeleid;
- Het macrobudget voor Werk en Inkomen is gebaseerd op de huidige bekend zijnde cijfers t.w. het voorlopig macrobudget 2011;
- Het aantal verstrekte WWB uitkeringen is gebaseerd op een scenario waarbij het gemiddelde aantal klanten op het niveau van 2011 blijft;
- Het percentage oninbaarheid van vorderingen van bijstandsdebiteuren voor 2012 wordt ingeschat op 20% conform de laatste jaren;
- Het macrobudget voor Inburgering is verdeeld op basis van de outputverdeelmaatstaven. De indicatieve budgetten zijn door het ministerie van BZK afgegeven in de Nieuwsbrief Inburgering dd 15 maart 2011;
- Bij prijsgevoelige onderdelen is de prijsindexatie toegepast conform de uitgangspunten van de gemeente Assen en daardoor begroot op het niveau 2011 +1,5%;
- Uitgegaan is van een BTW tarief van 19% in 2012. De BTW is apart opgenomen;
- De huidige CAO loopt tot 1 juni 2011. Bij het opstellen van begroting 2012 lopen de onderhandelingen voor een nieuwe CAO nog. Bij de berekening van de salariskosten is aangesloten bij de calculatie van de gemeente Assen:
  - Aanne structurele aanpassing in 2011 met 2,5% ten opzichte van het salarisniveau februari 2011 en een structurele aanpassing in 2012 met 0,5%. Totale verhoging salarisniveau 2012 komt daardoor op 2,5%;

- Voor het berekenen van de salarislasten is uitgegaan van de systematiek van loonsom budgettering. Hiervoor nemen wij gemiddeld salaris gelijk aan anciënniteit 11 van de standaard schaal van de betreffende functie;
  - De flexibele beloning is niet geïndexeerd en blijft op het niveau van 2010. Per fte is een bedrag € 96,58 beschikbaar;
  - Het persoonsgebonden budget bedraagt € 375,-;
  - Verdeling bedrijfsvoeringskosten is op basis van verdeelpercentage begroting 2008.
  - Het uitgangspunt van de meerjarenraming is het huidig vastgesteld beleid.
- Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 9

1 Ik zoek werk

De verslechtering van de economie heeft tot een volledige kanteling van de arbeidsmarktomstandigheden in Nederland geleid. Waar eerst werd uitgegaan van schaarste aan personeel en veel moeilijk vervulbare vacatures, is nu sprake van grote groei van werkzoekenden en sterke terugloop in arbeidsplaatsen en vacatures. Volgens prognoses is dit echter van tijdelijke aard. Als gevolg van het verlaten van de arbeidsmarkt van de “babyboomers” verwacht men dat de arbeidsmarkt weer zal aantrekken. In deze tussenfase wordt aan de startkwalificatie van met name de jongeren gewerkt zodat er zo weinig mogelijk belemmeringen zijn om de stap naar de arbeidsmarkt te maken. In dit hoofdstuk staat beschreven wat het beleid wordt ten aanzien van het zoeken naar werk en de daarbijbehorende financiële ondersteuning.

1.1 Beleidsaandachtspunten

In 2011 worden de beleidskaders Werk en Inkomen herijkt voor de komende collegejaren. Op basis van de beleidskaders die zijn benoemd in het programma Werk en Inkomen 2010, wordt het beleids- en jaarplan 2012 opgesteld. Naast de nieuwe beleidskaders heeft het op orde brengen van de overheidsfinanciën invloed op de beleidskaders voor de ISD in 2012. Dit brengt ook met zich mee dat er krimpnde budgetten voor reïntegratie en inburgering (binnen het Participatiefonds) ontstaan in 2012.

Het reïntegratiebudget wordt in 2012 sterk gekort en de verwachting is dat de reserves aan het eind van 2011 zijn opgedroogd. In 2011 is gestart met de Mien Werk aanpak en een haalbaarheidsonderzoek voor het project met de werknaam Werkpunt in de gemeente Assen. Mien Werk is een project voor klanten met een afstand tot de arbeidsmarkt die in staat zijn om (een deel) van hun uitkering zelf te verdienen. De ISD werft intensief vacatures en matcht dat de uitkeringsklant. Daarbij is het re-integratiebudget een middel om uiteindelijk de bijstandskosten te beperken. Werkpunt is een project waarbij intensieve en grootschalige samenwerking tussen Werkplein Baanzicht, gemeente Assen en Alescon wordt ontwikkeld. Klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt worden richting een reguliere baan begeleid. Beide projecten lopen al vooruit op de komst van de nieuwe wetgeving voor de onderkant van de arbeidsmarkt (Wet Werken naar Vermogen) voor de doelgroep WWB, WSW en Wajong.

Een groot deel van het reïntegratiebudget van de gemeenten Aa en Hunze en Assen ligt vast in de gesubsidieerde arbeid en de WSW voorschakeltrajecten. Om dit budget vrij te maken is de ISD gestart met een afbouwregeling van deze trajecten.

Om onze doelstellingen te realiseren blijven we gericht op de vier samenhangende beleidssporen:

- Instroombeperking;
- Uitstroombevordering en verdiencapaciteit benutten;
- Toeleiding naar werk;
- Activering en Meedoen;

Deze doelstellingen willen we bereiken door inzet van de volgende drie sporen:

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 10

- Bevordering zelfwerkzaamheid klant;
- Samenwerking strategische partners en maatschappelijke organisaties;
- Organisatie- en teamontwikkeling.

1.2 Participatiebudget Re-integratie

Om de rijksbegroting weer op orde te krijgen, bezuinigt het Rijk de komende jaren op de rijksbegroting. De rijksbijdrage voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) wordt naar beneden bijgesteld. Vanaf 2012 moeten wij daarom rekening houden met een behoorlijke bezuiniging op het Participatiebudget. Tijdens Prinsjesdag 2010 is de afspraak gemaakt dat vanaf 2012 een extra korting op het Participatiebudget van 190 miljoen euro zal gaan plaatsvinden. Deze landelijke versobering van dit budget, wordt rechtstreeks doorvertaald naar de gemeenten. Wij gaan als gevolg hiervan uit van een daling van het budget voor alle drie de gemeenten met 10,7% ten opzichte van het budget van 2011. Welke gevolgen de wet "Werken naar vermogen" heeft op het budget is vooralsnog onbekend en nemen dit financieel niet mee in de begroting. De begroting is taakstellend wat inhoudt dat het rijksbudget het plafond is van de uitgaven.

Ons reïntegratiebeleid is erop gericht om klanten voor te bereiden op het verkrijgen van regulier werk. Dit betekent dat reïntegratieactiviteiten gericht zijn om mensen rechtstreeks te plaatsen op de reguliere arbeidsmarkt. Het is niet voor iedereen mogelijk om volledig uit te stromen naar regulier werk, een deel van onze klanten zal deels afhankelijk blijven van inkomensondersteuning. Wij zetten ons in om de klanten naar vermogen te laten deelnemen aan de arbeidsmarkt om zo hun volledige verdien capaciteit te benutten.

Wat kost het thema "Ik zoek werk":

Bedragen * € 1.000 Aa en Hunze Assen Tynaarlo

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

Reïntegratie 1.104 918 820 8.121 6.867 6.132 849 904 808

Totaal lasten 1.104 918 820 8.121 6.867 6.132 849 904 808

Bijdrage rijk 1.104 918 820 8.121 6.867 6.132 849 904 808

Bijdrage gemeente 0 0 0 0 0 0 0 0

Totaal baten 1.104 918 820 8.121 6.867 6.132 849 904 808

Saldo 0 0 0 0 0 0 0 0

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 11

2 Ik ben jonger dan 27

In het beleidskader Werk en Inkomen vormen jongeren een belangrijke doelgroep. In dit kader hebben de drie gemeenten inmiddels het beleidsplan WIJ vastgesteld. De WIJ verplicht de gemeenten om te investeren in de arbeidsinschakeling van alle jongeren, ook bij een kleine

afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeentelijke investering is gericht zijn op het behalen van voldoende kwaliteiten door de jongere. Dit om duurzaam uit te uitstromen. Daartoe moeten gemeenten jongeren in beginsel een werkleeraanbod doen.

2.1 Beleidsaandachtspunten

Wij vinden het belangrijk dat alle jongeren een startkwalificatie hebben zodat ze goed uitgerust de arbeidsmarkt kunnen betreden. Duurzaam uitstroom naar werk is het uitgangspunt. Met maatwerk willen we dit in overleg met de jongere bereiken.

In de afgelopen twee jaar heeft de landelijke overheid middelen vrijgemaakt om de door de recessie ontstane jeugdwerkloosheid te bestrijden: Actieplan Jeugdwerkloosheid. In Drenthe is dit plan gezamenlijk uitgevoerd door de Werkpleinen Assen, Emmen en Hoogeveen. In de afgelopen periode zijn projecten opgestart om jongeren naar werk te begeleiden of om jongeren te plaatsen op werkleerbanen. Verder werden jongeren die nog onvoldoende kwalificaties hebben voor de arbeidsmarkt opgeleid om de afstand tot de arbeidsmarkt weg te werken zoals de Brede Basis cursus. Hierbij krijgen de jongeren een aanbod om zich te oriënteren op de arbeidsmarkt. In het cursusaanbod worden snuffelstages aangeboden bij kansrijke bedrijfssectoren. Algemene werknemersvaardigheden, sollicitatie en werkhouding komen volop aan bod. Verder zijn of hebben er projecten plaatsgevonden die gericht zijn op branches waar de kans op werk het grootst is zoals in de zorg en horeca

Per 1 januari 2012 wordt het actieplan niet meer landelijk gefinancierd en zal de borging van deze projecten uit het reguliere participatiebudget plaats moeten vinden. In de loop van 2011 wordt een vervolg van het actieplan ontwikkeld. Wij betrekken het onderwijs in een steeds vroeger stadium om schooluitval en instroom in de bijstand te beperken. Ook het benadrukken van het belang van lokale en regionale werkgevers om jongeren op te leiden tot volwaardige werknemers kan verder uitgebouwd worden.

Mede dankzij het actieve beleid denken wij dat het aantal jongeren dat een beroep zal moeten doen op de WIJ op het niveau van 2011 uit zal komen. De werkloosheid geeft landelijk wel een lichte daling aan maar het is bekend gegeven dat dit niet direct gevolgen heeft voor het volume voor de bijstand binnen Werkplein Baanzicht.

Voor 2012 hebben we voorlopig de actiepunten vanuit het huidige jaar opgenomen. Deze worden hieronder weergegeven.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 12

SPEERPUNTEN 2012

Onderstaand zijn de speerpunten WIJ genoemd. De aantallen zijn hierbij gebaseerd op de ambities voor 2011. Vanaf 2012 dienen deze speerpunten, indien nodig verder aangescherpt en opgenomen worden in de reguliere bedrijfsvoering van de ISD. De extra financiering stopt in ieder geval ingaande 2012.

- Minimaal 100 jongeren zijn toe geleid naar startkwalificatie

Vroegtijdig schoolverlaters willen we, in nauwe samenwerking met het RMC, motiveren en begeleiden om opnieuw te gaan leren, of via werken en leren alsnog de startkwalificatie te halen.

Met werkgevers maken we afspraken maken om BBL-plekken (beroepsbegeleidende leerweg, leren in de praktijk) of andere werkplekken te creëren met een kort opleidingstraject via de BOL (beroepsopleidende leerweg, leren op school).

Hierbij zetten we in op werkgevers

- Minimaal 370 WW en WWB jongeren zijn uitgestroomd naar werk

Door samenwerking met het werkgeversteam (matching), sociale partners en uitzendbureaus verwachten we in 2012 minimaal 370 jongeren te begeleiden naar betaald werk.

- Intensivering handhaving

Intensiveren van de inzet van handhaving, zodat er consequenties aan niet passend gedrag worden verbonden

- We blijven inzetten in op preventieve activiteiten

Dit doen we in samenwerking met ROC's en RMC. Daarnaast doen we actief mee aan themabijeenkomsten waar kansen liggen voor de jongeren. Bij de start van eigen projecten organiseren we ook bijeenkomsten voor de doelgroep.

- We blijven inzetten op aansluiten onderwijs en arbeidsmarkt

Voorkomen van vroegtijdig schooluitval blijft onze aandacht houden. Dit is geen kerntaak van de ISD. Toch willen we in samenwerking met RMC en onderwijs

- We zetten in op de structuur voor zorgjongeren

We intensiveren de samenwerking met ketenpartners als onderwijs, arbeidsmarkt, jeugdzorg, GGZ, welzijn en justitie

Zoals bekend maakt de wet WIJ deel uit van het budget inkomensvoorziening welke in het hoofdstuk "Ik heb recht op" verder wordt toegelicht.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 13

3 Ik wil actief meedoen

Ieder mens heeft recht op een plek in de samenleving. Elke inwoner van ons verzorgingsgebied heeft recht op meedoen in de maatschappij. Het inkomen mag daarbij geen belemmering vormen om mee te doen. Vanuit deze gedachte zijn er mogelijkheden ontwikkeld om dit mogelijk te maken. Iedere inwoner met een inkomen tot 120% van het bestaansminimum en bescheiden vermogen behoort tot de doelgroep.

Was het beleid van de drie gemeenten in ons werkgebied tot 2011 gelijk, vanaf 2011 is dit niet meer het geval. Achterliggende gedachte achter deze beleidswijziging waren voor de drie gemeenten verschillend. Belangrijke reden om de premies te herzien is het feit dat de toegekende premies niet worden gebruikt voor het doel Meedoen.

3.1 Meedoen

Het Meedoenbeleid in de drie gemeenten is bedoeld om iedere inwoner mee te laten doen aan de maatschappij. Meedoenbeleid is lokaal beleid. Gemeenten hebben hierin hun eigen beleidskeuzes gemaakt. Deze keuzes zijn vertaald in de begroting 2012.

3.2 Meedoen schoolgaande kinderen

De premie is bedoeld voor kinderen van 6 tot 18 jaar die of het basis- of voortgezet onderwijs volgen en onder de eerdergenoemde voorwaarden omtrent inkomen en vermogen. In Assen zal de premie in 2012 in natura verstrekt worden. In Aa en Hunze is in 2010 besloten de premie in 2011 en 2012 bij te stellen. In Tynaarlo is het beleid niet gewijzigd. De premies worden in onderstaande tabel weergegeven:

Premiebedragen Aa en Hunze Assen Tynaarlo

Schoolgaande kinderen € 105 € 210 € 210

wv voortgezet onderwijs € 105 € 300 € 210

Brugklassers € 260 € 300 € 520

PC-regeling € 600 € 600 € 600

Internetvergoeding € 215 € 215 € 215

3.3 Meedoen ouderen, chronisch zieken en gehandicapten

Deze meedoenpremie is voor inwoners die 65 jaar of ouder en voor jongeren tussen 18 en 21 jaar die chronisch ziek of gehandicapt. Zoals gememoreerd is dit onderdeel van het Meedoenbeleid in Aa en Hunze ingaande 2011 afgeschaft. In Assen wordt de uitvoering en betaling in natura van deze premie overgeheveld naar ouderenorganisatie St. Welzo. In Tynaarlo is het beleid niet

gewijzigd voor 2012.

Premiebedragen Aa en Hunze Assen Tynaarlo

Chronisch zieken en ouderen € 0 € 0 € 400

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 14

3.4 Kindervakantieweken

Zoals reeds is aangegeven is de regeling voor Assen aangepast. Het verstrekken van een individuele vergoeding voor kindervakantieweken is in 2011 niet meer mogelijk. De bijdrage dient nu te worden voldaan uit de meedoenpremie. Evenals in de gemeenten Aa en Hunze en Tynaarlo, wordt aansluiting gezocht bij externe partijen om vakanties mogelijk te blijven te maken.

Aantallen 2012 in verhouding tot rekening 2010 en begroting 2011

Aantallen Aa en Hunze Assen Tynaarlo

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

Chronisch zieken en ouderen 130 150 0 336 400 0 118 150 130

Schoolgaande kinderen 122 250 130 991 1.800 800 134 240 140

wv voortgezet onderwijs 300

Brugklassers 7 20 10 67 125 75 14 25 20

PC-regeling 4 15 5 92 80 50 9 15 9

Internetvergoeding 74 80 50 340 350 250 59 70 40

Kosten 2012 in verhouding tot rekening 2010 en begroting 2011:

Bedragen * € 1.000 Aa en Hunze Assen Tynaarlo

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

Chronisch zieken en ouderen 58 60 0 168 160 0 54 60 52

Schoolgaande kinderen 31 54 14 236 387 168 35 52 29

wv voortgezet onderwijs 90

Brugklassers 4 10 26 35 65 23 7 13 10
PC-regeling 4 14 3 88 72 30 8 14 5
Internetvergoeding 19 17 11 77 75 54 13 15 9
Totaal lasten 116 155 53 604 759 364 117 154 106
Bijdrage rijk 0 0 0 0 0 0 0 0 0
Bijdrage gemeente 116 155 53 604 759 364 117 154 106
Totaal baten 116 155 53 604 759 364 117 154 106
Saldo 0 0 0 0 0 0 0 0 0
Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 15

4 Ik ben ondernemer

Klanten van Werkplein Baanzicht kunnen op twee manieren zelfstandig een inkomen genereren. De klant heeft de keuze hoe hij in zijn levensbehoefte voorziet. Dit kan door een loondienstverhouding aan te gaan met een werkgever of een klant kan als zelfstandig ondernemer een inkomen verwerven. In dit hoofdstuk wordt dit laatste besproken.

Het zelfstandig starten van een onderneming wordt steeds lastiger. Financiële instelling stellen steeds hogere eisen aan een startende ondernemer voordat er een startkapitaal kan worden verstrekt. Ook zijn de financiële instellingen terughoudender om een in financiële moeilijkheden verkerende onderneming financieel te ondersteunen. Doordat ondernemingen moeilijker aan financiële middelen kunnen komen bij de reguliere instellingen, zal naar verwachting een groter beroep worden gedaan op de regeling Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz).

4.1 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004)

Werkplein Baanzicht voert namens de gemeenten het besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) uit. Bbz 2004 is een uitkering voor zelfstandigen, die tijdelijk niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien. De regeling kent twee mogelijkheden t.w. een periodieke uitkering voor levensonderhoud of een kapitaalverstrekking meestal in de vorm van een lening. Er moet wel sprake zijn van een levensvatbare onderneming en dat de ondernemer met behulp van de regeling weer direct of op korte termijn weer in zijn eigen onderhoud kan voorzien.

Daarnaast kan een beginnende zelfstandige een startkapitaal nodig hebben om het bedrijf te starten, dit kan onder voorwaarden verstrekt worden uit Bbz 2004.

Heeft een beginnende ondernemer een periodieke uitkering nodig voor levensonderhoud dan kan een beroep gedaan worden op een Bbz uitkering voor startende ondernemers waarvan de financiering valt binnen de wet BUIG (Bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen aan gemeenten) en worden verantwoord in het hoofdstuk "Ik heb recht op".

De lasten van de Bbz 2004 bestaan uit kapitaalverstrekingen, kosten van levensonderhoud voor gevestigde zelfstandigen en onderzoekskosten. De baten bestaan uit een rijksvergoeding van 75% van de kapitaalverstrekingen en van de kosten van levensonderhoud voor gevestigde zelfstandigen minus de opbrengsten van aflossingen en renten op uitstaande leningen en 90% van de onderzoekskosten. Verder bestaan de baten uit een vast jaarlijks budget ter compensatie van de gemeentelijke lasten van 25% en 10%. De regeling heeft een grillig karakter met vaak hoge bedragen wat het reëel begroten moeilijk maakt. Om toch enig houvast te hebben is voor de begroting 2012 aangesloten bij de cijfers van de jaarrekening 2010.

In 2011 start Werkplein Baanzicht samen met externe partners een uniek concept voor Nederland: het Ondernemersplein. In dit ondernemersplein zetten overheid en marktpartijen zich gezamenlijk in om (startende) ondernemers te ondersteunen. In afwachting van besluitvorming investeert Werkplein Baanzicht in dit concept middels formatie en een startinvestering. Het concept zal in 2012 verder worden uitgebouwd en verfijnd.

Het concept is erop gericht om aan beginnende ondernemers in het eerste jaar coaching aan te

bieden van het integrale zelfstandigenteam. Deze coaching moet er voor zorgen dat de beginnende Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 16 ondernemers succesvoller blijven dan nu het geval is en daardoor terugval op een uitkering te beperken. Het beoogde slagingspercentage is dat na 3 jaar 50% voor de voormalige WWB'ers en 50% voor de voormalig Ww'ers nog een actieve onderneming heeft.

4.2 Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK)

De Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK) geeft een kunstenaar een aanvulling op het inkomen, als de kunstenaar niet in zijn/ haar eigen levensonderhoud kan voorzien. Het doel van de WWIK is tweeledig. Startende kunstenaars kunnen de WWIK gebruiken om een winstgevende beroepspraktijk op te zetten. Daarnaast kunnen gevestigde kunstenaars met een WWIK-uitkering een tijdelijke terugval in hun inkomen opvangen. De gemeente Assen is voor deze regeling een centrumgemeente, Dit wil zeggen dat zij deze regeling uitvoert voor de gehele provincie Drenthe.

Op het moment van het vaststellen van deze begroting ligt bij de Tweede Kamer een wetsvoorstel om per 1 januari 2012 de WWIK-regeling in te trekken. De reden van de regering is de overheidsbemoeienis met kunst en cultuur te beperken. Daarin past een specifieke uitkeringsregeling met andere regels dan voor overige ondernemers of werknemers niet. Na intrekking zullen kunstenaars mogelijk een beroep doen op een Bbz, WWB of een WIJ uitkering.

Vanaf 1 januari 2010 maakt de WWIK onderdeel uit van het BUIG-budget. Omdat bovenstaand wetsvoorstel nog niet is ingetrokken worden de lasten daarom nog meegenomen binnen dit budget. De lasten en baten van de verschillende onderdelen die deel uit maken van de BUIG worden verantwoord in het hoofdstuk "Ik heb recht".

Wat kost het thema "Ik ben ondernemer":

Bedragen * € 1.000 Aa en Hunze Assen Tynaarlo

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

BBZ gevestigden 526 400 525 1.914 1.600 1.914 258 400 258

WWIK₁ 0 0 0 0 0 0 0 0

Totaal lasten 526 400 525 1.914 1.600 1.914 258 400 258

Bijdrage rijk 469 320 464 1715 1.280 1.727 251 320 247

Bijdrage gemeente 57 80 61 199 320 187 7 80 11

Totaal baten 526 400 525 1914 1.600 1.914 258 400 258

Saldo 0 0 0 0 0 0 0 0

¹ De lasten voor de WWIK zijn begroot in het hoofdstuk "Ik heb recht op" omdat dit budget deel uit maakt van de inkomensvoorziening.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 17

5 Ik heb recht op

De Nederlandse samenleving kent een groot scala aan sociale wetgeving. Iedere inwoner kan gebruik maken van deze sociale wetgeving als de burger niet in staat is om zelf te voorzien in een bestaan boven het sociaal minimum. Er zijn verschillende type uitkeringen, voor verschillende doelgroepen. Wij beperken ons tot de regelingen die opgedragen zijn aan de gemeenten en die door de ISD worden uitgevoerd zoals WWB, WIJ, Ioaw, Ioaz, Bbz starters en WWIK. In dit hoofdstuk wordt verder ingegaan op de verschillende regelingen die aanverwant zijn (bijzondere bijstand, Langdurigheidstoelage) of waartoe de gemeenten hebben besloten (Witgoedregeling). In het regeerakkoord 2010 zijn verschillende afspraken gemaakt. Mensen mogen niet afhankelijk worden gemaakt van een uitkering. Voorkomen moet worden dat mensen te snel worden afgeschreven en permanent langs de kant staan. In de bijstand zal naar verwachting een wettelijke plicht tot tegenprestatie naar vermogen komen.

Het kabinet wil toe naar één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt, die de WWB/WIJ, Wajong en de WSW hervormt (Wet Werken naar Vermogen). Hierdoor kunnen de gemeenten meer mensen laten participeren, budgetten gericht en effectiever inzetten en kosten besparen. Voor jongeren die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn blijft de Wajong bestaan. Mensen met een indicatie voor een beschutte werkplek houden toegang tot de WSW. Huidige WSW-ers worden niet herkeurd en kunnen gewoon op hun WSW-werkplaats blijven werken.

Arbeidsgehandicapten met een beperkte verdien capaciteit worden zoveel mogelijk via loondispensatie aan de slag geholpen bij reguliere werkgevers. Voor deze groep is een regeling voor begeleid werken beschikbaar, met loonaanvulling tot maximaal het wettelijk minimumloon en persoonlijke voorzieningen (begeleiding, aanpassing werkplek). Overige middelen voor reïntegratie

worden alleen nog selectief ingezet voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Op dit moment wordt er bestuurlijk druk onderhandeld over de ingangsdatum van deze nieuwe regeling. Voorlopig is deze datum opgeschoven naar 1 januari 2013.

In de WWB wordt de bijstand voor inwonenden afgeschaft en wordt de toets op het partnerinkomen vervangen door een toets op het huishoudinkomen. Voor jongeren tot 27 jaar geldt dat zij werken, leren of stage lopen. De voorwaarden en sancties voor jongeren tot 27 jaar die een beroep doen op de bijstand (Wet investeren in jongeren) worden aangescherpt. Zolang men zich kan scholen, dient een beroep op studiefinanciering te worden gedaan; dat gaat boven bijstand. Daarnaast zijn onderstaande maatregelen genomen om de bijstand financieel te houden in de toekomst:

- De dubbele heffingskorting in referentieminimumloon wordt geleidelijk afgebouwd. Door deze maatregel wordt voorkomen dat het steeds minder aantrekkelijker wordt om vanuit de bijstand een baan te aanvaarden.
- De inkomensgrens van gemeentelijk minimabeleid wordt genormeerd. Het is niet acceptabel dat mensen die gaan werken vanuit een uitkering er in inkomen op achteruit gaan doordat ze allerlei gemeentelijke toeslagen en voordeeltjes mislopen.
- Bij investeren en aanbestedingen van diensten moet de Rijksoverheid net als veel gemeenten aandacht besteden aan stage- en leerwerkplekken voor kwetsbare groepen. Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 18
- Hardere aanpak fraude uitkeringen. Onterecht verstrekte uitkeringen zullen daadwerkelijk worden teruggevorderd, ongeacht de hoogte van de fraude. Bijstandgerechtigden worden bij fraude geconfronteerd met het inhouden van de uitkering gedurende drie maanden.

- Het kabinet wil de regeldruk en de bureaucratie in de sociale zekerheid terugdringen door minder en gericht toezicht door de Arbeidsinspectie.

Wet BUIG

Zoals bekend is ingaande 2010 de wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen aan Gemeenten (BUIG) in werking getreden. Deze wet regelt de financiering tussen het rijk en de gemeenten bij het uitvoeren van de WWB, WIJ, IOAW, IOAZ, Bbz starters en WWIK.

Met ingang van 2010 ontvangt de gemeente ieder jaar nog maar één budget en is er geen afzonderlijke financiering meer. Het financiële risico voor de gemeente is hierdoor wel groter omdat er niet meer gedeclareerd kan worden op basis van werkelijke uitgaven.

5.1 Klantontwikkeling

Voor het berekenen van de kosten, is voor de verschillende inkomensvoorzieningen uitgegaan van een gelijkblijvend aantal uitkeringsgerechtigden ten opzichte van de begroting 2011. Het Centraal Plan Bureau gaat uit van een stijging in 2011 van 3% en in 2012 van 3% ten opzichte van het aantal werklozen in 2010. We gaan niet van de CPB-prognose uit, omdat wij denken dat de verwachte stijging opgevangen kan worden door de inzet van specifieke projecten als Werkpunt voor de gemeente Assen en Mien Werk voor de gemeenten Aa en Hunze en Tynaarlo.

aantallen Aa en Hunze Assen Tynaarlo

Onderwerp

Rekening

2010

Begroting

2011

Begroting

2012

Rekening

2010

Begroting

2011

Begroting

2012

Rekening

2010

Begroting

2011

Begroting

2012

WWB 195 188 188 1.300 1.312 1.312 204 210 210

WIJ 43 55 55 289 325 325 54 75 75

IOAW 11 25 25 44 60 60 15 21 21

IOAZ 9 16 16 2 10 10 1 5 5

Bbz starters 2 5 5 11 30 30 2 8 8

WWIK - - - 16 20 20 - - 0

Subtotaal 260 289 289 1.662 1.757 1.757 276 319 319

Zak- & kleedgeld - - - 100 96 96 120 115 115

Totaal aantal klanten 260 289 289 1.762 1.853 1.853 396 434 434

Het aantal WWIK-klanten zijn nog wel opgenomen in dit overzicht. Naar verwachting zal er in 2012 geen WWIK-regeling meer zijn omdat deze wordt ingetrokken. De gemeente Assen is een centrumgemeente voor Drenthe. Indien de WWIK wordt afgeschaft, zal naar verwachting de Assense kunstenaars instromen in de Wwb, Bbz of WIJ.

5.2 Wet Werk en Bijstand (WWB)

Het kabinet wil op het terrein van sociale zekerheid in 2012 voor 1½ mld euro bezuinigen. Een deel daarvan moet komen uit de regelingen die door de gemeenten worden uitgevoerd t.w. de Wwb, WIJ en WWIK. Hierbij moet gedacht worden aan: hogere boetes voor uitkeringsfraude, afschaffing van de Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK), invoering van een toets op Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 19
huishoudinkomen in de bijstand en geleidelijke afbouw van de dubbele algemene heffingskorting in de bijstandsnorm. Welke gevolgen dit heeft op het macrobudget voor de inkomensvoorziening is op dit moment onduidelijk vandaar dat als uitgangspunt is genomen het laatste bekende budget t.w. het voorlopig macrobudget 2011. Er is geen rekening gehouden met een eventuele bijstelling van het macrobudget als gevolg van de stijgende of dalende klantentaallen. In de berekening van de te verwachte uitkeringskosten gaan wij uit dat de uitkeringen met de prijsindex van 1,5% zullen stijgen in 2012.

5.3 Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers (Ioaw)

De Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (Ioaw) is een inkomensvoorziening voor oudere werkloze werknemers. Zij kunnen in aanmerking komen voor een Ioaw-uitkering als de uitkering op basis van de Werkloosheidswet (WW) is afgelopen. De Ioaw-uitkering is een aanvulling op het (gezins)inkomen tot bijstandsniveau. Door de invoering van een nieuwe regeling voor oudere werknemers, de Iow ingaande 1 december 2009, is de instroom in de Ioaw beperkt. De Iow is bedoeld voor oudere werklozen (60+) die geringe kansen hebben op de arbeidsmarkt. De regeling wijkt af van de Ioaw doordat bij de Iow geen rekening wordt gehouden met het inkomen van de partner. Het UWV Werkbedrijf voert de regeling uit en vervalt op 1 juli 2016. De financiering van de IOAW-regeling valt onder de eerdergenoemde wet BUIG.

5.4 Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandige (Ioaz)

Een oudere zelfstandige kan, wegens omstandigheden, het bedrijf moeten beëindigen of verkopen. De Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen (Ioaz) kan dan uitkomst bieden. De regeling biedt aan ouderen gewezen zelfstandigen tot 65 jaar een inkomensgarantie op het niveau van het sociaal minimum.

Om voor een uitkering in aanmerking te kunnen komen moet hij/zij onder andere gestopt zijn met zijn/haar werk als zelfstandige. Daarnaast zijn er nog voorwaarden als leeftijd, aantal jaren zelfstandig zijn geweest, bepaald inkomensniveau in de drie jaren voorafgaand aan beëindiging bedrijf. Ook de financiering van deze regeling valt onder wet BUIG.

5.5 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen voor startende ondernemers (Bbz starters)

Voor mensen met een bijstandsuitkering, die een bedrijf willen opstarten kunnen een beroep doen op een speciale regeling. Ze kunnen een jaar lang met behoud van uitkering zich voorbereiden op het zelfstandig ondernemerschap. De klant wordt onder andere begeleid in het opstellen van een bedrijfsplan. De financiering van BBZ starters valt onder de wet BUIG.

Financiële consequenties uitkeringen WWB, WIJ, Ioaw, Ioaz, Bbz starters.

Op basis van het budget voor de inkomensvoorziening, de ingeschatte opbrengsten van de debiteuren en de te maken uitkeringskosten, is onderstaande berekening gemaakt. Het bedrag aan genoemde debiteurenopbrengsten is het saldo van de opgeboekte debiteuren, correctie buiteninvordering, de storting en onttrekking aan de reserve. Voor alle drie de gemeenten is er in 2012 een tekort op de programmakosten van de regelingen WWB, WIJ, IOAW, IOAZ, WWIK en voor een deel de Bbz tezamen. In alle drie de gemeenten zal er naar verwachting een tekort ontstaan. In Aa en Hunze en Tynaarlo is het tekort groter dan 10% van het jaarbudget en kan er een beroep gegaan worden op een aanvullende uitkering. Aa en Hunze heeft in 2009, 2010 en 2011 reeds een beroep gedaan op de IAU en is de MAU (Meerjarige Aanvullende Uitkering) nu de

mogelijkheid. Tynaarlo neemt een bijzondere positie in. Ondanks het feit dat reeds driemaal (2008, 2009 en 2010) een IAU is aangevraagd mag de IAU ook daarna aangevraagd worden. Het Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 20 tekort in Assen zal naar verwachting lager uitkomen dan 10% en bestaat als gevolg daarvan geen recht op de IAU.

Bedragen * € 1.000 Aa en Hunze Assen Tynaarlo

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

WWB 2 2.866 2.494 2.581 19.808 18.142 18.220 3.459 3.312 3.184

WIJ 351 730 625 2.403 3.930 3.539 451 740 838

IOAW 180 434 377 577 753 715 236 341 358

IOAZ 148 180 254 21 125 162 18 33 93

Bbz starters 23 71 25 173 300 363 22 50 98

WWIK 0 0 0 188 211 228 0 0 0

Totaal lasten 3.568 3.909 3.862 23.170 23.461 23.228 4.186 4.476 4.571

Bijdrage rijk 2.839 3.151 3.239 19.502 20.541 21.109 3.500 3.836 3.942

Inschatting debiteuren³ 91 120 95 788 925 790 87 225 90

IAU Bijdrage 354 323 204 930 0 0 249 32 144

Bijdrage gemeente 284 315 324 1.950 1.995 1.329 350 383 394

Totaal baten 3.568 3.909 3.862 23.170 23.461 23.228 4.186 4.476 4.571

Saldo 0 0 0 0 0 0 0 0 0

5.6 Aanverwante regelingen

5.6.1 Kinderopvang

Als ouders van één of meer kinderen een re-integratietraject, studie of inburgeringstraject volgen, kan het noodzakelijk zijn dat kinderopvang nodig is. De wet Kinderopvang regelt dat de gemeente een deel van de kosten van kinderopvang onder voorwaarden vergoedt. Een andere deel wordt vergoed middels een toeslag via de Belastingdienst. Wat resteert is een eigen bijdrage van de ouder afhankelijk van het inkomen en kinderopvangvoorziening. De gemeenten ontvangen hiervoor een vergoeding die aan het gemeentefonds wordt toegevoegd. De begrote bedragen bestaan uit programmakosten en bedrijfsvoeringskosten. Voor 2012 gaan wij uit van hetzelfde kostenniveau dan in 2011.

5.6.2 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

In de begroting worden geen bedragen begroot omdat er geen geldstromen zijn tussen de ISD en de gemeenten. Tot 2011 beoordeelde de ISD een aanvraag om kwijtschelding maar vanaf 2011 thans gebeurt dit door het Hefpunt. Hefpunt is het orgaan die belastingzaken voor waterschappen en gemeenten vaststelt en int. De klant kan nu via één formulier kwijtschelding voor zowel waterschapsbelasting als gemeentelijke belasting aanvragen. Ook de beoordeling van het verzoek ² De gemiddelde uitkeringskosten zijn per gemeente verschillend ondanks dat de klantaantallen gelijk zijn

gebleven ten opzichte van de begroting 2011. De verschillen tussen de begrotingen 2012 en 2011 ontstaan doordat het in deze tijden van economische neergang lastiger is om de verdien capaciteit optimaal te benutten. Dit heeft tot gevolg dat de individuele uitkeringen per gemeente meer synchroon lopen. Daarnaast zijn de uitkeringen verhoogd als gevolg van prijscompensatie.

3 De begroting is opgesteld volgens het baten-lastenstelsel. Bij eventuele IAU-aanvragen worden de debiteuren meegenomen volgens het kasstelsel.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 21

is nu in één hand. In 2011 zal de uitvoering van de kwijtschelding door het Hefpunt worden geëvalueerd. Zonodig zal de uitvoering worden heroverwogen.

Aantallen rekening 2010 Begroting 2011 Begroting 2012

Aa en Hunze 271 230 280

Assen 2.158 2.575 2.250

Tynaarlo 300 385 325

Totaal aantallen 2.729 3.190 2.855

5.6.3 Collectieve ziektekostenverzekering

Vanaf 2012 zal het pakket voor de collectieve ziektekostenverzekering mogelijk uitgebreid worden met medische kosten die nu vanuit de bijzondere bijstand vergoed worden. Deze ontwikkeling en de aangekondigde verhoging van het eigen risico kan leiden tot verhoging van de kosten.

5.6.4 Bijzondere bijstand

Naast algemene bijstand bestaan er ook mogelijkheden om in aanmerking te komen voor gemaakte of nog te maken kosten in bijzondere omstandigheden. Dit kunnen kosten zijn als een eigen bijdrage voor thuiszorg of rechtsbijstand, medische kosten zoals van de dokter, ziekenhuis of psychotherapie, reiskosten. Eén van de voorwaarden is wel dat er geen andere uitkering of regeling is waaruit deze kosten vergoed kunnen worden. Klanten van de ISD bieden wij de mogelijkheid om zich tegen ziektekosten te verzekeren, middels een collectieve ziektekostenverzekering. Het voordeel voor de klant is premiereductie en voor de gemeenten lagere kosten bijzondere bijstandskosten.

Bijzondere bijstand is een regeling die moeilijk valt te begroten. Het is vooraf niet in te schatten of inwoners vanuit ons werkgebied in bijzondere omstandigheden in 2012 verkeren waardoor de kosten ten laste van deze regeling komen. Jaarlijks wordt verondersteld dat de doelgroep wel zal zijn bereikt, maar door de economische omstandigheden in ons werkgebied blijkt de doelgroep toch nog jaarlijks toe te nemen. Toch menen wij voor het begroten van de jaarcijfers van 2012 uit te moeten gaan van de rekeningcijfers van 2010.

De kosten voor de collectieve ziektekostenverzekering zijn beïnvloedbare kosten, wettelijk zijn wij niet verplicht om onze klanten deze regeling aan te bieden.

Bedragen * € 1.000 Aa en Hunze Assen Tynaarlo

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

Beïnvloedbare kosten

bijzondere bijstand

16 21 20 435 327 440 8 7 10

Niet beïnvloedbare kosten

bijzondere bijstand

128 138 160 768 576 770 197 181 200

Totaal lasten 144 189 180 1.203 903 1.210 205 188 210

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 22

5.6.5 Langdurigheidstoelage

Iemand tussen 21 en 65 jaar die drie jaar of langer een inkomen heeft tot 120% van het bijstandsniveau en slechts een bescheiden vermogen heeft kan in aanmerking komen voor een langdurigheidstoelage. Bij het vaststellen van de kosten gaan wij uit van de verstrekkingen in 2010. Bijstandsgerechtigden hoeven voor de langdurigheidstoelage geen aanvraag in te dienen. Als ze aan de voorwaarden voldoen, volgt ambtshalve toekenning.

5.6.6 Witgoedregeling

De regeling kent een vergoeding van één witgoedapparaat per jaar welke tenminste 5 jaar oud is en niet meer te repareren. Een witgoedapparaat is een koelkast, wasmachine, kookplaat of stofzuiger.

Ingaande het jaar 2011 is de regeling voor inwoners van Aa en Hunze afgeschaft. In Tynaarlo komen alleen huishoudens met één of meer kinderen tot 18 jaar in aanmerking. In Assen geldt de regeling ook voor alleenstaanden en gezinnen zonder kinderen.

Bij het begroten sluiten wij aan bij de ervaringscijfers van 2010 het eerste volle jaar waarin de regeling werd uitgevoerd. Ten opzichte van de begroting van 2011 een sterke teruggang. Voor Assen gaan wij in 2012 uit van 350 verstrekkingen en in Tynaarlo van 25 bij gemiddeld € 350 per verstrekking.

Overzicht financiële gevolgen aanverwante regelingen:

Bedragen * € 1.000 Aa en Hunze Assen Tynaarlo

Rekening

2010

Begroting

2011

Begroting

2012

Rekening

2010

Begroting

2011

Begroting

2012

Rekening

2010

Begroting

2011

Begroting

2012

Kinderopvang 10 26 26 126 187 187 12 23 23

Kwijtschelding 0 0 0 0 0 0 0 0

Bijzondere bijstand 144 189 180 1.203 903 1.210 205 188 210

Langdurigheidstoelage 75 68 75 623 535 625 119 88 120

Witgoedregeling 3 35 0 101 280 123 6 35 9

Totaal lasten 232 318 281 2.053 1.905 2.145 342 334 362

Bijdrage Rijk 0 0 0 0 0 0 0 0

Bijdrage gemeente 232 318 281 2.053 1.905 2.145 342 334 362

Totaal baten 232 318 281 2.053 1.905 2.145 342 334 362

6 Ik wil inburgeren

6.1 Beleidsaandachtspunten

Het kabinet heeft besloten om fors te bezuinigen op de budgetten voor inburgering. Het kabinet blijft het inburgeren van nieuwkomers belangrijk vinden maar verschuift de financiële verantwoordelijkheid van rijk naar inburgeraar zelf. De inburgeraar zal zelf de kosten van zijn of haar inburgeren moeten dragen. In 2011 is als gevolg hiervan het macrobudget met 100 miljoen teruggebracht, voor 2012 wordt dit verder teruggebracht met 175 miljoen om uiteindelijk in 2013 uit te komen op een verlaging van 235 miljoen.

Met de afbouw van het budget wordt de gemeenten wel financiële ruimte geboden om aangevane verplichtingen van 2010 te kunnen nakomen. Ook is er ruimte om de nog resterende groep inburgeringsplichtigen, dit zijn asielmigranten en geestelijke bedienaren, een aanbod te doen. Voor 2012 gaan wij uit van 15 inburgeringsplichtigen in Aa en Hunze, 65 in Assen en 10 in Tynaarlo.

Het budget voor 2012 is bepaald op basis van zogenaamde output-verdeelmaatstaven. Wat inhoudt dat een gemeente meer budget ontvangt als de prestaties beter zijn. Voor de bepaling van de omvang van het budget voor 2012 worden de prestaties van de gemeente in 2010 gebruikt. De verwachting is dat het budget voor 2012 toereikend is om de kosten van inburgeringstrajecten te dekken voor verplichte inburgeraars en de lopende verplichtingen. Daarnaast biedt de meeneemregeling 2010 eventueel financiële ruimte.

Het participatiebudget ken een meeneemregeling. Het overschot op inburgering 2010 is niet specifiek voor dit beleidsterrein. Als gevolg van het ontschotten van het budget is het overschot ook beschikbaar voor re-integratie en educatie. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat het educatiedeel van het Participatiebudget pas ingaande 2013 werkelijk is ontschot. Tot die tijd is dit deel bestemd voor volwasseneneducatie. Voorwat betreft het re-integratie- en inburgeringdeel van het Participatiebudget is in feite niet de hoogte van het budget bepalend voor de inzet van middelen maar het afgesproken beleid in dat jaar. Voor 2012 gaan wij uit van een taakstellend beleid waarbij het jaarbudget de grenzen aangeeft.

Bedragen * € 1.000 Aa en Hunze Assen Tynaarlo

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

rekening

2010

begroting

2011

begroting

2012

Inburgering 53 66 54 502 593 402 67 87 45

Totaal lasten 53 66 54 502 593 402 67 87 45

Bijdrage rijk 53 66 54 502 593 402 67 87 45

Bijdrage gemeente 0 0 0 0 0 0 0 0

Totaal baten 53 66 54 502 593 402 67 87 45

Saldo 0 0 0 0 0 0 0 0

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 24

7 Organisatie

7.1 Organogram

Binnen de ISD is in 2008 vanuit de veranderende werkwijzen een nieuwe organisatiestructuur tot stand gekomen. We zijn en blijven een lerende organisatie waarin ontwikkeling en verandering normaal is.

Het organogram ziet er als volgt uit:

Begeleiding en Beoordeling

Deze unit heeft tot taak om de aanvraag van een uitkering te verwerken, de klant te begeleiden naar werk, participatie en een eigen onderneming.

Administratieve Dienstverlening

Deze unit verwerkt de administratieve afhandeling van alle uitkeringen (inclusief het incasso- en debiteurenbeleid), minimabeleid en organiseert de financiële administratie van Werkplein

Baanzicht

Staf

De Staf is ondersteunend en adviserend aan alle bedrijfsactiviteiten binnen Werkplein Baanzicht.

Management

Het management is de dagelijkse leiding. De dagelijkse leiding initieert, coördineert en regisseert het strategisch en tactische beleid.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 25

7.2 Ontwikkelingen bedrijfsvoering

De paragraaf ontwikkelingen bedrijfsvoering gaat in op relevante ontwikkelingen op dit gebied voor de begroting 2012.

7.2.1 Zelfverantwoordelijke teams

In 2011 hebben alle teams middels een A3 jaarplan prestatieafspraken met het MT gemaakt. In 2012 zal het werken met prestatieafspraken verder invulling krijgen. Teams zijn zelf verantwoordelijk voor het behalen van de geformuleerde doelen en resultaten.

7.2.2 Administratieve lastenverlichting.

Wij blijven steeds bezig om onze processen slimmer in te richten waardoor enerzijds de klant voordelen heeft als het aanvragen om een voorziening vergemakkelijkt wordt en anderzijds de organisatie die daardoor kosten bespaart. De nieuwe werkwijze van Administratieve Dienstverlening waarvan het proces in 2010 werd ingevoerd begint nu z'n vruchten af te werpen en zal in 2012 verder geborgd worden.

Verder blijven wij bezig met het digitaliseren van processen. Het kader van klantgerichtheid is nu mogelijk dat de klant digitaal aanvraagt en door middel van DigiD ondertekent.

7.2.3 Samenwerking in Baanzicht

Binnen Baanzicht wordt intensief samengewerkt tussen de ISD en het UWV Werkbedrijf. De klant wordt integraal bediend door teams die bestaan uit medewerkers van het UWV Werkbedrijf

en de ISD zoals het jongerenloket tot 27 jaar, het werkgeversteam, werkcoaches voor klanten met geen of geringe afstand tot de arbeidsmarkt, competentietestcentrum, standby team, zelfstandigenloket en balie. Ook de aansturing van de organisatie is integraal doordat het managementteam wordt gevormd door medewerkers van de ISD en het UWV Werkbedrijf. Echter door de reorganisatie binnen het UWV Werkbedrijf medio 2011 staat de samenwerking onder druk. In mei/juni 2011 vinden er workshops plaats waarin medewerkers zelf aan de slag gaan met het vormgeven van Werkplein Baanzicht. Het doel hiervan is op basis van de thema's Nieuw perspectief, Zelfredzame teams en Leidinggeven te komen tot een nieuwe vorm van samenwerken. De nieuwe vorm van werken dient een invulling te geven aan het complementaire werken en het slagvaardig verwerken van de komende ontwikkelingen.

7.2.4 Kwaliteitshandvest

Binnen Baanzicht is vanaf het jaar 2010 het kwaliteitshandvest ingevoerd. Hierin liggen afspraken over onze dienstverlening aan onze klanten vast. In het kwaliteitshandvest is de kwaliteit van onze dienstverlening gekoppeld aan servicenormen. Deze servicenormen zijn geformuleerd op het gebied van telefonie, bezoek aan de balie, e-mail en postbehandeling. Aan deze servicenormen zijn afhandeltermijnen gekoppeld en als wij niet in staat om aan onze servicenormen te voldoen, verplichten wij ons tot een compensatie aan de klant. De medewerker of afdeling die de servicenorm niet nakomt, is verantwoordelijk voor deze compensatie. Op deze wijze willen wij de bewustwording van onze dienstverlening en in het bijzonder de klantgerichtheid vergroten.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 26

7.3 Bedrijfsvoeringsbegroting

Onderdeel

bedragen * € 1.000

Rekening 2010

excl. BTW

Begroting 2011

excl. BTW

Begroting 2012

excl. BTW

Verschil 2011-

2012

Personeelskosten 6.978 7.438 7.224 -214

Overige bedrijfsvoeringskosten 2.522 2.802 2.844 42

Taakstelling 0 -250 -250 0

Totaal 9.500 9.990 9.818 -172

Dekking anders -1.168 -500 -500 0

Totale kosten bedrijfsvoering voor gemeenten 8.331 9.490 9.318 -172

De bedrijfsvoeringsbegroting is opgesteld volgens de kaders van het bestuur van de ISD. Het bestuur van de ISD heeft in 2010 een bezuiniging aangekondigd van in totaal € 1.000.000,= voor de komende vier jaar. Ingangsdatum van de bezuiniging is het jaar 2011. Uitgangspunt van de bezuiniging is de conceptbegroting 2011 zoals deze in april 2010 is gepresenteerd. In totaal gaat het om 10% van de totale bedrijfsvoeringsbegroting. Aansluitend hierop hebben ook alle deelnemende gemeenten hiermee ingestemd. De taakstelling staat los van eventuele formatieve effecten als gevolg van stijgende – of dalende klantenaantallen. Cao effecten en prijseffecten worden toegepast volgens de begrotingsrichtlijnen van de gemeente Assen. Deze worden uiteraard ook buiten de taakstelling gehouden en worden regulier meegenomen.

Voor de bedrijfsvoeringsbegroting 2012 is er geen sprake van een volume daling of – stijging als gevolg van mutaties in de klantenaantallen. De ISD gaat in deze begroting uit van een gelijkblijvend klantenaantal ten opzichte van 2011. De cao effecten bedragen + 0.5% en het

prijseffect is + 1,5%. Deze zijn doorvertaald in de begroting.

7.3.1 Personeelskosten

De personeelskosten zijn als volgt berekend:

Onderdeel

bedragen * € 1.000

Opbouw begroting 2012

Personeelskosten 2011 7.438

Af: bezuiniging bedrijfsvoering 2011 -250

Basis personeelskosten 2012 7.188

Volume effect 2012 0

Cao effect 2012 + 0.5% 36

Personeelskosten 7.224

Voor het jaar 2011 realiseert de ISD de taakstelling door op inhuur personeel te bezuinigen. Reeds in het najaar van 2010 zijn tijdelijke contracten niet verlengd en is er afscheid genomen van personeel. De basis voor de personeelskosten, is dan ook de begrote personeelskosten voor 2011 minus € 250.000,--. Volume effecten zijn niet van toepassing voor 2012. Het prijseffect als gevolg van de cao voor ons personeel is € 36.000,--. De totale begrote personeelskosten bedragen dan: € 7.224.000,--.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 27

De ISD is een budget gestuurde organisatie. Dat betekent dat niet de hoeveelheid formatie een sturingsinstrument is, maar het budget om formatie in te zetten. De afgelopen jaren heeft de ISD laten zien dat meer formatie per definitie niet altijd meer kosten betekent. De afgelopen jaren hebben wij u hierover reeds geïnformeerd, derhalve in deze begroting een korte schets van onze visie op de inzet van middelen. Wij vinden dat wij een voorbeeld moeten zijn voor anderen, daar waar het gaat om het aanbieden van werkplekken voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt. Wij organiseren daarom zelf scholingstrajecten voor mensen die bij ons een uitkering ontvangen, met als doel deze mensen in te zetten in onze eigen organisatie. De afgelopen jaren hebben wij dat gedaan bij verschillende afdelingen als klantmanagement en verschillende administratieve teams. Wij zetten hierdoor meer personeel in als formatief toegestaan zou kunnen zijn. Echter de werkelijke kosten van deze personeelsleden zijn veel lager dan die van ervaren personeel. Wij kunnen dus meer mensen een plek bieden dan we op basis van een vast bedrag per fte (loonsombudgetteringssystematiek) zouden mogen hebben. Dat zelfde doen we door jongeren een kans te bieden via leer-werkplaatsen. Zouden we dit overigens niet doen, dan krijgen we ook te maken met een negatief effect vanuit de loonsombudgetteringssystematiek en dat is het volgende:

De begroting wordt opgebouwd volgens een vast salarisbedrag per functie. De werkelijkheid is vaak veel anders. Personeelsleden zijn lang in dienst, hebben meer ervaringsjaren dan waarin het budget voorziet. Dus de kosten zijn vooraf al hoger dan het beschikbare budgetten.

Loonsombudgettering is dan ook alleen interessant en verstandig als het formatie denken (het aantal personeelsleden wat in dienst is) losgelaten wordt. Om dit bewustzijn te vergroten hebben wij in deze begroting dan ook geen formatie overzicht opgenomen. In de productbegroting, een nadere vertaling van deze programma begroting geven we overigens wel inzicht geven over de inzet van middelen ten behoeve van een bepaald product. Dit wordt in de komende periode verder ontwikkeld, waarbij het uiteindelijke resultaat moet leiden tot een kostprijs per product.

7.3.2 Overige bedrijfsvoeringskosten

De overige bedrijfsvoeringskosten zijn met € 42.000,-- toegenomen ten opzichte van de begroting 2011 als gevolg van toepassing van de prijsindexatie van 1,5% volgens de begrotingsrichtlijnen van de gemeenten Assen.

De overig bedrijfsvoeringskosten bestaan onder andere uit facilitaire kosten, ICT kosten en kosten

die de organisatie maakt voor het personeel. In 2011 heeft het bestuur het nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de gemeente Assen goedgekeurd. In de begroting 2012 zijn we dan ook uitgegaan van de nieuw gemaakte afspraken. In de nieuwe DVO zijn afspraken gemaakt over de vaste kosten en de kostprijs van producten per eenheid die flexibel afgenomen worden. Het is dan ook moeilijk in te schatten wat de kosten binnen dit flexibele gedeelte worden. Daarom zijn we in de begroting uitgegaan van dezelfde kosten dan in 2010.

In de begroting 2011 vermeldden wij reeds dat wij bezig zijn om de uitkeringsystemen te verbeteren. Het huidige basisuitkeringsysteem is verouderd en arbeidsintensief. Daarnaast is er door alle ontwikkelingen in de afgelopen jaren, zodat o.a. de Meedoenregeling, een versnippering van applicaties ontstaan. Nadeel hiervan is dat de gegevens uit deze versnipperde systemen niet uitwisselbaar zijn. Hierdoor is in gebruik en beheer een efficiëntieslag te maken. Wij verwachten dat in 2012 een nieuw uitkeringsysteem operationeel is.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 28

7.3.3 Externe financiering loonkosten

Conform de voorgaande jaren wordt een deel van de loonkosten uit andere bronnen gefinancierd. Het gaat hier om bijvoorbeeld het participatiebudget, ESF subsidies en extra middelen vanuit Rijk of gemeenten voor bijzondere projecten. Zo ontvangen wij bijvoorbeeld in 2012 middelen vanuit het Rijk voor de instandhouding van het leer-werkloket ad € 80.000,--. De kosten van ons werkgeversteam worden grotendeels gefinancierd uit het participatiebudget. Ook kosten van werkcoaches en jongerencoaches worden hiervoor een deel gefinancierd. Wij gaan ook voor 2012 uit van een bedrag van € 500.000,-- dat extern gefinancierd kan worden.

7.3.4 Taakstelling 2012 e.v.

Zoals reeds vermeld in deze begroting is de taakstelling 2011 toegepast op het personeelsbudget. Voor 2012 en verder is deze taakstelling nog niet toegewezen naar bepaalde organisatieonderdelen. Wij zijn momenteel gezamenlijk met alle teams in gesprek over de toekomst. We praten daarbij niet alleen over de bezuinigingen, maar ook over kansen die dat met zich mee brengt. Op basis van deze bijeenkomsten, die in workshop vorm worden gegeven, verwachten wij rond de zomermaanden een doorkijk te kunnen geven over de bedrijfsvoeringsbezuinigingstaakstelling voor de komende jaren. In deze begroting hebben we de taakstelling dan ook opgenomen als post, maar niet specifiek toegewezen naar of personeelskosten of overige bedrijfsvoeringskosten. De taakstelling 2012 bedraagt € 250.000,--.

7.4 Verdeling bedrijfsvoeringskosten ISD

De verdeling van de bedrijfsvoeringskosten vindt plaats op basis van een verdeelsleutel. Deze sleutel is in 2008 door het bestuur vastgesteld op de verdeling van de begroting 2008. Op basis van deze uitspraak en de geringe verschillen indien wij nieuwe wegingen maken, stellen wij voor deze verdeling te blijven hanteren. Voor de begroting 2012 is dan ook uitgegaan van de percentages van 2008.

Aa en Hunze Assen Tynaarlo Totaal

bijdrage percentage 10,49 77,65 11,86 100,00

Op basis van het berekende bijdrage percentage per gemeente is de doorberekening van de bedrijfsvoeringskosten als volgt:

(Bedragen * € 1.000) Aa en Hunze Assen Tynaarlo

rekening
2010
begroting
2011
begroting
2012
rekening

2010
begroting
2011
begroting
2012
rekening
2010
begroting
2011
begroting
2012
Lasten 1.043 1.108 1.089 7.723 8.204 8.058 1.180 1.253 1.231
Btw 47 60 59 346 446 434 53 68 66
Totale lasten excl btw 996 1.048 1.030 7.377 7.758 7.624 1.127 1.185 1.164
Baten 123 52 52 907 388 388 139 59 59
Bijdrage gemeente 873 996 977 6.470 7.369 7.235 988 1.126 1.105
Totale baten excl btw 996 1.048 1.030 7.377 7.758 7.624 1.127 1.185 1.164
Saldo 0 0 0 0 0 0 0 0 0

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 29

7.4.1 BTW per programma-onderdeel

BTW

(bedragen * € 1.000)

Aa en Hunze Assen Tynaarlo Totaal

Inkomenswaarborg 13 58 10 81

Activering en uitstroom 50 275 30 355

Wet Inburgering 0 0 0 0

Kinderopvang 1 3 1 5

Bedrijfsvoering 59 434 66 559

Totaal 123 770 107 1.000

7.5 Handhaving

De kern van het hoogwaardig handhaven is dat klanten zoveel mogelijk vrijwillig de wet naleven. Het doel is om spontane nalevingbereidheid van (potentiële) klanten te bevorderen. In een ideale situatie verstrekt de klant zelf tijdig de volledige en juiste gegevens op basis waarvan de ISD het recht op uitkering kan bepalen. Als deze ideale situatie niet optreedt, zal de organisatie waar nodig actief moeten controleren en sanctioneren. Vanuit dit vertrekpunt zullen de medewerkers van de unit handhaving 75% van hun tijd bezig zijn met controle en preventiewerkzaamheden, de resterende tijd vullen ze met opsporingsactiviteiten. De kosten van het product Handhaving hebben uitsluitend betrekking op loonkosten.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 30

8 Financiële overzichten

8.1 Totale begroting ISD

Lasten

Beheersproduct Rekening Begroting Begroting Verschil

Bedragen * € 1.000 2010 2011 2012 2011-2012

Inkomenswaarborg

WWB 26.133 23.948 23.986 -38

Wij 3.205 5.400 5.002 398

Ioaw 993 1.528 1.449 79

Ioaz 187 338 509 -171

Bbz starters 218 421 486 -65

Wwik 188 211 228 -17

Bijzondere Bijstand 1.552 1.280 1.600 -320
Langdurigheidstoelage 817 691 820 -129
Meedoen 837 1.067 523 544
Kindervakantieweken 59 100 - 100
Witgoedregeling 110 350 132 218
Kwijtschelding gem.bel. - - - -
Subtotaal 34.299 35.334 34.736 598
Activering & Uitstroom
WWB Werkdeel 10.372 8.689 7.760 929
Bbz gevestigden 2.698 2.400 2.697 -297
Subtotaal 13.070 11.089 10.457 632

- - - -

Wet Inburgering 1.179 746 501 245
Kinderopvang 148 236 236 -
Bedrijfsvoering (excl. BTW) 9.500 9.991 9.818 173
Totale lasten 58.196 57.396 55.748 1.648
Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 31

Baten

Beheersproduct Rekening Begroting Begroting Verschil

Bedragen * € 1.000 2010 2011 2012 2011-2012

Inkomenswaarborg

Inkomensdeel 30.924 31.846 31.660 186
Bijzondere Bijstand 1.552 1.280 1.600 -320
Langdurigheidstoelage 817 691 820 -129
Meedoen 837 1.067 523 544
Kindervakantieweken 59 100 - 100
Witgoedregeling 110 350 132 218
Kwijtschelding gem.
belastingen

- - - -

Subtotaal 34.299 35.334 34.736 598

Saldo baten minus lasten - - - -

Saldo - - - -

-

Activering & Uitstroom -

WWB Werkdeel 10.372 8.689 7.760 929

Bbz gevestigden 2.698 2.400 2.697 -297

Subtotaal 13.070 11.089 10.457 632

Saldo baten minus lasten - - - -

Saldo - - - -

-

Wet Inburgering 1.179 746 501 245

Kinderopvang 148 236 236 -

Bedrijfsvoering (excl. BTW) 9.500 9.991 9.818 173

-

Totale baten 58.196 57.396 55.748 1.648

Totale baten minus totale lasten - - - -

Saldo - - - -

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 32

8.2 Meerjarenraming ISD totaal

In onderstaande meerjarenraming gaan wij uit van een dalende tendens met betrekking tot ons klantenaantal WWB. In 2013 WWB met 8%, jongeren -12% en starters met -2%. Voor de jaren

2014 en 2015 een daling van -5% WWB, jongeren -10% en starters met -2%. Aan de budgetkant ramen wij een daling van 8% van de budgetten van het ministerie en een daling van € 250.000,- op de bedrijfsvoering in 2013 en 2014. Naast de bezuinigingstaakstelling hebben wij de bedrijfsvoering verlaagd met 3% van de loonsom van de teams met klantcontact, als gevolg van het dalend aantal klanten.

Lasten

Beheersproduct Begroting Begroting Begroting Begroting
Bedragen * € 1.000 2012 2013 2014 2015

Inkomenswaarborg

WWB 23.986 22.067 20.963 19.915

Wij 5.002 4.401 3.961 3.565

Ioaw 1.449 1.449 1.449 1.449

Ioaz 509 509 509 509

Bbz starters 486 476 467 457

Wwik 228 228 228 228

Bijzondere Bijstand 1.600 1.600 1.600 1.600

Langdurigheidstoelage 820 820 820 820

Meedoen 523 523 523 523

Kindervakantieweken - - - -

Witgoedregeling 132 132 132 132

Kwijtschelding - - - -

Subtotaal 34.736 32.207 30.654 29.200

Activering & Uitstroom

WWB Werkdeel 7.760 7.139 6.782 6.443

Bbz gevestigden 2.697 2.697 2.697 2.697

Subtotaal 10.457 9.836 9.479 9.140

Wet Inburgering 501 165 - -

Kinderopvang 236 236 236 236

Bedrijfsvoering (excl. BTW) 9.818 9.467 9.217 9.217

Totale lasten 55.748 51.912 49.580 47.794

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 33

Baten

Beheersproduct Begroting Begroting Begroting Begroting
Bedragen * € 1.000 2012 2013 2014 2015

Inkomenswaarborg

Inkomensdeel 31.660 29.127 27.671 26.288

Bijzondere Bijstand 1.600 1.600 1.600 1.600

Langdurigheidstoelage

820 820 820 820

Meedoen 523 523 523 523

Kindervakantieweken

- - - -

Witgoedregeling 132 132 132 132

Kwijtschelding - - - -

Subtotaal 34.736 32.203 30.747 29.363

Saldo baten minus lasten

- 4- 93 163

Bijdrage gemeente

- 4 93- 163-

Saldo 0 0 0 0

Activering & Uitstroom

WWB Werkdeel 7.760 7.139 6.782 6.443

Bbz gevestigden 2.697 2.697 2.697 2.697
Subtotaal 10.457 9.836 9.479 9.140
Saldo baten minus lasten 0 0 0 0
Bijdrage gemeente 0 0 0 0
Saldo 0 0 0 0
Wet Inburgering 501 165 - -
Kinderopvang 236 236 236 236
Bedrijfsvoering (excl. BTW) 9.818 9.467 9.217 9.217
Totale baten 55.748 51.907 49.679 47.956
Totale baten minus totale lasten - -4 93 163
Totale bijdrage gemeente - 4 -93 -163
Saldo - - - -

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 34

Verplichte paragrafen

Volgens het besluit begroting en verantwoording (BBV) voor gemeenten en provincies dienen een aantal verplichte paragrafen opgenomen te worden in zowel de begroting als de jaarrekening.

Voor de ISD gaat het om: bedrijfsvoering, weerstandsvermogen met risicoparagraaf en financiering. De BBV paragrafen onderhoud kapitaalgoederen, verbonden partijen, lokale heffingen en grondgebied zijn niet van toepassing.

Schematisch kan de samenhang tussen risico's, weerstandsvermogen en reserves/voorzieningen als volgt worden weergegeven:

9.9.1 Risicoparagraaf

Hieronder een inventarisatie van de risicogebieden relevant voor de beleidsuitvoering en de financiële positie van de ISD. Daarnaast een risico analyse op de specifieke producten.

9.1.1 Klantenaantallen

Voorwat betreft de Wwb is voor het opstellen van de begroting 2012 uitgegaan van de aantallen als vermeld in de begroting 2011 waarbij ook gekeken is naar de aantallen zoals die op 31 maart 2011 daadwerkelijk waren.

Het CPB gaat in haar prognoses uit van een stijging met 3% van het aantal bijstandsontvangers in 2011 en vervolgens nog met 3% in 2012. Wij denken dat projecten als Werkpunt en Mien Werk de verwachte stijging te kunnen beperken en handhaven het niveau van 2011.

De klantontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd en informeren de drie deelnemende gemeenten periodiek hieromtrent.

Naast de klantontwikkelingen is het van essentieel belang dat de uitkeringskosten zo laag mogelijk zijn. De ISD probeert deze zo laag mogelijk te houden, door nu al zoveel mogelijk klanten met het principe van loonwaarde aan de slag te krijgen. Dat betekent dat klanten gedeeltelijk een inkomen ontvangen waardoor de uitkeringskosten per klant zo laag mogelijk zijn. Het project Mien Werk Risico's

Alle voorzienbare risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of het eigen vermogen.

Weerstandscapaciteit

- Vrije ruimte in de reserves
- Voorzieningen
- Post onvoorzien in de begroting

Samenloop van risico's
Weerstandvermogen
Flexibiliteit

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 35

en ook Werkpunt zijn geschoeid op deze gedachte. Wij proberen dan ook zoveel mogelijk werkgevers, vooral uit het MKB segment, te interesseren voor deze insteek. Een mogelijk risico is dan ook dat wij er niet in slagen om die werkgevers aan ons te binden. De eerste ervaringen hierin zijn overigens positief. Mocht het echter niet lukken om klanten gedeeltelijk aan de slag te krijgen, dan lopen we een direct risico op de uitkeringskosten.

9.1.2 Risicogebieden bedrijfsvoering

Er ligt een nauwe relatie tussen het klantenbestand en de omvang van het personeelsbestand. De verwachte stijging van het aantal WWB klanten zal een stijging in de eerstelijns-formatie van de ISD tot gevolg hebben.

Grote invloed op de bedrijfsvoering hebben nieuwe wettelijke taken of taken die niet hoeven te gebeuren. Een nieuwe wettelijke taak is bijvoorbeeld de regeling Werken naar vermogen waarbij er een voornemen is om WWB/WIJ, WSW en Wajong. Het is echter nog niet duidelijk wanneer de regeling in werking treedt. Wel duidelijk is dat bij iedere wetswijziging extra kosten voor ICT en extra personele inzet zal zijn. Toegezegd is dat hier extra middelen voor beschikbaar komen vanuit het Rijk via de algemene uitkering.

Naast nieuwe wettelijke taken heeft ook nieuw of gewijzigd gemeentelijke beleid invloed op de formatie. De afgelopen jaren hebben wij dit gemerkt bij de uitvoering van de meedoen-regelingen. De samenwerking binnen Werkplein Baanzicht is ook een risico voor de bedrijfsvoering. Nu er berichten zijn dat het aantal Werkpleinen landelijk teruggaat naar 30 vestigingen en het nog niet duidelijk is dat het Werkplein in Assen zal blijven bestaan. Bij eventueel vertrek van de UWV Werkbedrijf medewerkers zal de integrale werkwijze ophouden. Het risico daarbij is dat als men de dienstverlening naar de klant toe op het gelijke niveau wil houden dit formatieve gevolgen heeft.

In de begroting 2012 is geen voorziening opgenomen van kosten van ontslagvergoedingen opgenomen. Er is een risico dat na dienstbeëindiging van tijdelijk personeel er WW verplichtingen ontstaan. Om dit risico enigszins te beperken hebben wij ons als werkgever een inspanningsverplichting opgelegd om de (ex) werknemer van werk naar werk te begeleiden. Er is wel een bedrag opgenomen voor kosten van voormalig personeel.

Deze kosten zijn ontstaan doordat er personeel (gedeeltelijk) vervroegd is uitgetreden. Er is ook een aantal medewerkers dat hun levensloop inzet om vervroegd te kunnen stoppen met werken. Onduidelijk is welke kosten dit voor ons als werkgever met zich meebrengt en de bedragen die wij hiervoor mee hebben genomen kunnen uiteindelijk daardoor onvoldoende blijken.

Voor het berekenen van de loonkosten hanteren wij het systeem van loonsombudgettering. De verwachte salariskosten worden berekend naar functieschaal met anciënniteit 11. Omdat veel personeel reeds in de uitloopschaal zit, lopen wij het risico dat de totale werkelijke kosten hoger uit zullen vallen. Op begrotingsbasis zijn de kosten van het vaste personeel in werkelijkheid € 350.000,-- hoger dan het budget wat via loonsombudgettering beschikbaar is. Door bij de flexibele budgetten te investeren in personeel vanuit onze eigen klantenbestanden, door middel van eigen opleidingstrajecten, de inzet van leer-werk banen zijn wij tot dusver in staat geweest om hier voordelen te behalen.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 36

9.1.3 Financieringssystematiek Inkomensdeel

Het Ministerie van SZW had met de gemeenten een meerjarig budget voor het I-deel voor de periode 2008 tot en met 2011 afgesproken waarbij het budget naar boven of naar beneden werd

bijgesteld als een bandbreedte was overschreden. Vanaf 2012 ligt er geen afspraak meer met het Ministerie daardoor is het onduidelijk hoe het budget voor Inkomensvoorziening wordt bepaald en hoe de verwachte financiële voordelen van de voorgenomen beleidswijzigingen daarin verwerkt zullen worden.

Door invoering van de wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (wet BUIG) ingaande 1 januari 2010 is financieel risico voor de gemeente gestegen omdat er geen declaratiemogelijkheid meer is om de daadwerkelijke kosten vergoed te krijgen van het rijk. De afzonderlijke geldstromen tussen het rijk en gemeenten zijn nu gebundeld in één geldstroom t.w. het I-deel. De afzonderlijke stromen als de Ioaw, Ioaz, WWIK en de Bbz (gedeeltelijk) zijn vervallen en krijgen de gemeenten meer ruimte om hun eigen beleid te voeren. Het risico, dat het I-deel ontoereikend is om de uitkeringskosten te dekken, hiermee is toegenomen.

Om de financiële risico's voor de gemeenten te beperken bestaat er de mogelijkheid om een incidentele aanvullende uitkering (IAU) of een meerjarig aanvullende uitkering (MAU) aan te vragen. Voor de IAU is het financieel risico voor de gemeente beperkt tot 10% van het jaarbudget I-deel. Bedraagt het tekort meer dan de 10% dan is dat het maximaal bedrag van de aanvullende uitkering van het Rijk. Er kan slechts driemaal een beroep gedaan worden op de IAU en blijft er dan nog een tekort dan is de MAU de mogelijkheid om een aanvulling te ontvangen. De criteria van het laatste zijn met name geënt op het verdeelmodel welke door het Ministerie wordt gehanteerd bij het vaststellen van de jaarbudgetten. De kans op een bijdrage is daarbij zeer gering. In alle drie de gemeenten is er een tekort in 2012. Aa en Hunze heeft in 2009 en 2010 een aanvraag ingediend en naar verwachting zal zij dit ook doen in 2011. Voor 2012 kan er daarom geen aanvraag IAU meer worden ingediend en de MAU zal reëel beschouwd ook geen positief resultaat hebben. Tynaarlo heeft in 2008, 2009 en 2010 een aanvraag IAU ingediend of vergoeding ontvangen. Het Ministerie beschouwt de situatie in de gemeente Tynaarlo als een bijzondere i.v.m. het groot aantal zak- en kleedgelduitkeringen. Als gevolg hiervan is de verwachting dat Tynaarlo voor 2012 wederom een aanvraag IAU kan indienen. De eerste aanvraag voor een IAU voor Assen ging over 2010. Voor 2011 en 2012 bestaat deze mogelijkheid ook.

Op het moment dat het ministerie met nieuwe informatie komt met betrekking tot de budgetontwikkeling zullen wij hierop direct anticiperen en ook de gemeenten hierover informeren.

9.1.4 Re-ingratiebudget

Het re-integratiebudget maakt tezamen met het integratiebudget en het budget voor volwasseneducatie deel van het Participatiebudget. Tot het jaar 2013 moeten de middelen voor volwasseneducatie besteed worden bij de Regionale Opleidingscentra (ROC). De middelen voor re-integratie en inburgering zijn ontschot. Hierdoor is niet de hoogte van de budget voor reïntegratie

of inburgering, maar het vastgestelde beleid in een jaar is bepalend voor uitgaven uit het Participatiebudget.

Het macrobudget 2012 voor re-integratie is met ruim 10% naar beneden bijgesteld en daarnaast is de doelgroep als gevolg van de te verwachten invoering van de regeling werken naar vermogen uitgebreid. Als gevolg hiervan zal de doelgroep toenemen en de kans om aan een reïntegratietrajecten

deel te nemen afnemen in verband met het geslonken budget.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 37

De beschikbare middelen voor inburgering worden in 3 jaar tijd teruggebracht naar nul. 2012 is het eerste jaar dat de bezuinigingen gaan plaatsvinden. Deze maatregel vormt voor de gemeenten een risico omdat er alleen ruimte is om de trajecten voor verplichte inburgeraars te financieren. Landelijk wordt extra druk op de gemeenten gelegd om meer statushouders te huisvesten binnen

de gemeente. De statushouders vallen onder de categorie verplichte inburgeraars. Deze groei van statushouders kan leiden dat het budget niet toereikend is.

De regeling kent het doorschuiven van het in een jaar niet benutte deel van het Participatiebudget van maximaal 25% van dit jaarbudget. Met het geslonken budget ligt het niet in de lijn der verwachtingen dat het percentage van 25 gehaald zal worden maar het blijft een risico.

Om de risico's zoveel mogelijk te beperken op financieel gebied, heeft de ISD in haar nieuwe aanbesteding, alle vrijheid genomen. Dat betekent geen gedwongen afname van trajecten en andere clauses die de ISD kunnen verplichten om klanten aan te leveren aan een bepaald reïntegratie

traject. Ook zullen wij zoveel mogelijk samen werken met andere verbonden partijen (Alescon) op het gebied van re-integratie en participatie.

De budget zullen de komende jaren op dit onderdeel fors dalen. De definitieve ontwikkelingen zijn nog niet bekend. Wel zijn er sinds kort scenario's beschikbaar. In het meest negatieve scenario's zullen de budgetten voor dit onderdeel dalen naar 1/3 van het huidige budget. Dat betekent dat wij als ISD efficiënt maar vooral zo effectief mogelijk deze middelen moeten besteden. Aan de andere kant betekent het ook dat we niet alle klanten meer kunnen bedienen. De politiek zal hier de komende periode duidelijke kaders moeten benoemen en dus keuzes moeten maken. Gebeurt dat niet dan lopen alle deelnemende gemeenten op dit gebied grote financiële risico's.

9.1.5 Wet Dwangsom

Op 1 oktober 2009 is de wet 'dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen' in werking getreden. Met deze wet komt de Overheid tegemoet aan de wens van de klant om zo snel mogelijk de beslissing te weten op een aanvraag. Een Overheid die niet tijdig beslist overschrijdt de beslistermijn. Hiervoor geldt een redelijke termijn of is een termijn in de wet geregeld. Als de Overheid de termijn overschrijdt kan de burger een brief sturen naar het bestuursorgaan waar hij of zij de aanvraag heeft ingediend. Deze Overheid heeft dan nog twee weken de tijd om een beslissing voor de klant te nemen. Als dit niet gebeurt begint de dwangsom automatisch te lopen en kan de burger gelijk beroep instellen zonder eerst in bezwaar te gaan. De dwangsom kan oplopen tot € 1260,- in maximaal 42 dagen. Er is dus een financieel risico als een aanvraag om een uitkering niet tijdig wordt afgehandeld. De regeling geldt voor alle overheidsorganen.

9.2 Weerstandsvermogen

9.2.1 Reserve Bedrijfsvoering

Op begrotingsniveau neemt de ISD geen bijdrage mee ten behoeve van de voeding van het weerstandsvermogen. Wij zullen alleen een storting in deze reserve doen als wij een positief exploitatieresultaat behalen op dit onderdeel. De bedrijfsvoeringsreserve is gemaximeerd tot 5% van de totale bedrijfsvoeringsbegroting. Deze neerwaartse bijstelling van het percentage is gebaseerd op de in 2007 uitgevoerde evaluatie van de ISD.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 38

9.2.2 Voorziening Bijstandsdebiteuren

De ISD scoort hoog op het gebied van de inning van onterecht verstrekte gelden vanuit door ons uitgevoerde wettelijke regelingen. De voorziening voor bijstandsdebiteuren wordt gevuld door stortingen. Reeds enige jaren hanteren wij daarvoor een percentage van 20% van het uitstaande vorderingstotaal. Ook voor de begroting 2012 hanteren wij voorlopig dit percentage maar gaan in de loop van 2011 dit evalueren waardoor dit bijgesteld kan worden. Om de inningsrisico's te minimaliseren wordt jaarlijks bekeken of er onttrekkingen nodig zijn uit de voorziening voor bijstandsdebiteuren.

9.2.3 Overige producten

Ten aanzien van de overige producten geldt dat reserves en voorzieningen voor deze onderdelen

bij de deelnemende gemeenten zijn ondergebracht. Hierbij moet opgemerkt worden dat alle gelden in het kader van het WWB werkdeel en de Wet Inburgering geormerkte gelden zijn en beschikbaar moeten blijven voor de doelgroep vanuit bovenstaande wettelijke regelingen. Omdat de ISD verantwoordelijk is voor de verantwoording richting het Ministerie moeten alle uitgaven via de ISD lopen.

9.3 Financiering

9.3.1 Risicobeheer

Risicobeheer omvat alle activiteiten die zich richten op het beheersen van financiële risico's, te weten: het kasgeldlimiet, renterisico en kredietrisico.

9.3.2 Kasgeldlimiet

Verwachting is dat het kasgeldlimiet voor 2012 niet wordt overschreden.

9.3.3 Renterisico

Met de BNG is een overeenkomst afgesloten dat tot het kredietlimiet van € 4.961.000,-- een 1 maands-Euribor basisrente, verhoogd met een spread van 0,35 %, rente in rekening wordt gebracht. Voor een tegoed op de rekening courant geld geen limiet en wordt een 1 maands-Euribor basisrente vergoed minus 0,25 %. De verwachting is dat in 2012 geen leningen zullen worden aangetrokken. Verder zullen er geen beleggingen plaats vinden. Rente risico is dus minimaal. Verwachting is dat het rentepercentage iets gaat stijgen, dit is gunstig voor de rentebaten.

9.3.4 Kredietrisico

Indien er gelden worden uitgezet dan zal dit gebeuren bij instellingen met minimaal een dubbele A rating.

9.3.5 Treasury

Het beleid van de ISD voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het 'treasurystatuut Intergemeentelijke Sociale Dienst Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo' welke begin 2010 is aangepast n.a.v. wijzigingen in de wet FIDO. Daarbij is rekening gehouden met de meting en beoordeling van het renterisico. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen het renterisico op korte termijn en lange termijn. Voor de beheersing van het renterisico op de lange termijn hanteert de Wet FIDO een renterisiconorm. Voor de beheersing van het renterisico op korte termijn hanteert de Wet FIDO een kasgeldlimiet. De financiering omvat het aantrekken van de benodigde financiële middelen voor een periode van minimaal één jaar. Sinds de oprichting van de ISD in 2005 heeft de Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 39 organisatie altijd correct voldaan aan de renterisiconorm en de kasgeldlimiet, dit zal ook voor 2012 het geval zijn.

9.3.6 Leningen

In oktober 2005 zijn twee leningen afgesloten ter financiering van de kosten voor verbouwing en inrichting van het kantoorpand. Hier is de gulden financieringsregel toegepast om de looptijd van de lening parallel te laten lopen met de afschrijvingstermijn van de investeringen. Het was in 2005 een gunstig klimaat op rentegebied om leningen voor een langere periode aan te trekken. De verwachting is dat in 2012 geen nieuwe leningen worden aangegaan.

9.3.7 Kasbeheer

Kasbeheer is een deelfunctie van treasury en omvat het beheer van de geldstromen en daaruit voortvloeiende saldi en liquiditeitsposities tot twee jaren.

9.3.8 Geldstromen

De kasstromen zijn onder te verdelen in onzekere en zekere stromen. De meeste kasstromen hebben een zeker karakter namelijk de te ontvangen subsidies van het rijk en de bevoorschotting van de gemeenten. Onzeker is de binnenkomende geldstroom van de debiteurenontvangsten. Goede incasso maatregelen zijn verder ontwikkeld. De uitgaven van uitkeringen en belastingen en

kosten uitstroomtrajecten zijn aan de hand van cliëntaantallen goed te voorspellen en de personele lasten zijn stabiel.

9.3.9 Saldobeheer

Het saldobehoor is eenvoudig doordat er nog wordt gewerkt met één bankrekening. Het streven is om een creditsaldo op betaalrekening aan te houden. Hiervoor moet het uitgavenpatroon parallel of later worden gevaluteerd dan de inkomsten.

9.3.10 Administratieve organisatie en interne controle

De verantwoordelijkheden en bevoegdheden omtrent de administratieve organisatie en de interne controle zijn vastgelegd in het treasury statuut. Voor wat betreft de informatievoorziening zal in de kwartaalmarap de noodzakelijke treasury gegevens worden weergegeven. Om een zo nauwkeurig mogelijk prognoses te maken van de toekomstige liquiditeitspositie van de organisatie voor een bepaald periode is in 2009 een liquiditeitsplanning geïmplementeerd. Hiervoor is een adequate informatievoorziening vanuit de organisatie noodzakelijk. De interne controle is daarnaast de borging voor de rechtmatigheid en kwaliteit van alle door de ISD genomen besluiten.

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 40

Bijlage 1: Overzicht gemeente Aa en Hunze

Lasten

Beheersproduct Rekening Begroting Begroting Verschil

Bedragen * € 1.000 2010 2011 2012 2011-2012

Inkomenswaarborg

WWB 2.866 2.494 2.581 -87

Wij 351 730 625 105

Ioaw 180 434 377 57

Ioaz 148 180 254 -74

Bbz starters 23 71 25 46

Wwik - - 0 0

Bijzondere Bijstand 144 189 180 9

Langdurigheidstoelag 75 68 75 -7

Meedoen 116 155 53 102

Kindervakantieweken - - - 0

Witgoedregeling 3 35 0 35

Kwijtschelding gem. belastingen - - - 0

Subtotaal 3.906 4.356 4.171 185

Activering & Uitstroom

WWB Werkdeel 1.266 918 820 98

Bbz gevestigden 526 400 525 -125

Subtotaal 1.792 1.318 1.345 -27

Wet Inburgering 56 66 54 12

Kinderopvang 10 26 26 0

Bedrijfsvoering (excl. BTW) 996 1.048 1.030 18

Totale lasten 6.760 6.814 6.625 189

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 41

Baten

Beheersproduct Rekening Begroting Begroting Verschil

Bedragen * € 1.000 2010 2011 2012 2011-2012

Inkomenswaarborg

Inkomensdeel 3.568 3.909 3.862 -47

Bijzondere Bijstand 144 189 180 -9

Langdurigheidstoelag 75 68 75 7

Meedoen 116 155 53 -102

Witgoedregeling 3 35 0 -35

Kwijtschelding gem. belastingen - - - 0
 Subtotaal 3.906 4.356 4.171 -185
 Saldo baten minus lasten 0 0 0 0
 Saldo 0 0 0 0
 Activering & Uitstroom
 WWB Werkdeel 1.266 918 820 -98
 Bbz gevestigden 526 400 525 125
 Subtotaal 1.792 1.318 1.345 27
 Saldo baten minus lasten 0 0 0 0
 Saldo 0 0 0 0
 Wet Inburgering 56 66 54 -12
 Kinderopvang 10 26 26 0
 Bedrijfsvoering (excl. BTW) 996 1.048 1.030 -18
 Totale baten 6.760 6.814 6.625 -189
 Totale baten minus totale lasten 0 0 0 0
 Saldo 0 0 0 0
 Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 42
 Overzicht van lasten en baten in 2012
 Bedragen * € 1.000
 lasten
 externe baten/
 baten rijk
 saldo
 debiteuren
 subtotaal
 IAU/ MAUbijdrage
 bijdrage
 gemeente
 eindsaldo
 WWB 2.581
 WIJ 625
 IOAW 377
 IOAZ 254
 Bbz starters 25
 Wwik 0
 Subtotaal 3.862 3.239 -623 95 -528 204 324 0
 Bijzondere bijstand 180 -180 -180 180 0
 Langdurigheidstoelage 75 -75 -75 75 0
 Meedoen 53 -53 -53 53 0
 Kindervakantieweken 0 0 0 0 0
 Witgoedregeling 0 0 0 0 0
 Kwijtschelding ge.bel 0 0 0 0 0
 WWB Werkdeel 820 820 0 0 0 0
 Bbz gevestigden 525 464 -61 -61 61 0
 Wet Inburgering 54 54 0 0 0 0
 Kinderopvang 26 -26 -26 26 0
 Bedrijfsvoering 1.030 52 -977 -977 977 0
 Totaal 6.625 4.629 -1.996 95
 -
 1.901 204 1.697 0
 Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 43
 Meerjarenraming gemeente Aa en Hunze

In onderstaande meerjarenraming gaan wij uit van een dalende tendens met betrekking tot ons klantenaantal WWB. In 2013 WWB met 8%, jongeren –12% en starters met –2%. Voor de jaren 2014 en 2015 een daling van –5% WWB, jongeren –10% en starters met –2%. Aan de budgetkant ramen wij een daling van 8% van de budgetten van het ministerie en een daling van € 250.000,- op de bedrijfsvoering in 2013 en 2014. Naast de bezuinigingstaakstelling hebben wij de bedrijfsvoering verlaagd met 3% van de loonsom van de teams met klantcontact, als gevolg van het dalend aantal klanten.

Lasten

Beheersproduct	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen * € 1.000	2012	2013	2014	2015
Inkomenswaarborg				
WWB	2.581	2.375	2.256	2.143
Wij	625	550	495	446
Ioaw	377	377	377	377
Ioaz	254	254	254	254
Bbz starters	25	25	24	24
Wwik	- - - -			
Bijzondere Bijstand	180	180	180	180
Langdurigheidstoelage	75	75	75	75
Meedoen	53	53	53	53
Kindervakantieweken	- - - -			
Witgoedregeling	- - - -			
Kwijtschelding	- - - -			
Subtotaal	4.171	3.889	3.714	3.552
Activering & Uitstroom				
WWB Werkdeel	820	754	717	681
Bbz gevestigden	525	525	525	525
Subtotaal	1.345	1.279	1.242	1.206
Wet Inburgering	54	18	- -	
Kinderopvang	26	26	26	26
Bedrijfsvoering (excl. BTW)	1.030	993	967	967
Totale lasten	6.625	6.205	5.949	5.750

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 44

Baten

Beheersproduct	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Bedragen * € 1.000	2012	2013	2014	2015
Inkomenswaarborg				
Inkomensdeel	3.862	3.553	3.375	3.207
Bijzondere Bijstand	180	180	180	180
Langdurigheidstoelage	75	75	75	75
Meedoen	53	53	53	53
Kindervakantieweken	- - - -			
Witgoedregeling	- - - -			
Kwijtschelding	- - - -			
Subtotaal	4.171	3.862	3.684	3.515
Saldo baten minus lasten	- -27	-30	-36	
Bijdrage gemeente	- 27	30	36	
Saldo	0	0	0	0
Activering & Uitstroom				
WWB Werkdeel	820	754	717	681
Bbz gevestigden	525	525	525	525
Subtotaal	1.345	1.279	1.242	1.206

Saldo baten minus lasten 0 0 0 0
Bijdrage gemeente 0 0 0 0
Saldo 0 0 0 0
Wet Inburgering 54 18 - -
Kinderopvang 26 26 26 26
Bedrijfsvoering (excl. BTW) 1.030 993 967 967
Totale baten 6.625 6.178 5.918 5.714
Totale baten minus totale lasten - -27 -30 -36
Totale bijdrage gemeente - 27 30 36
Saldo - - - -

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 45

Bijlage 2: Overzicht gemeente Assen

Lasten

Beheersproduct Rekening Begroting Begroting Verschil
Bedragen * € 1.000 2010 2011 2012 2011-2012
Inkomenswaarborg
WWB 19.808 18.142 18.220 -78
Wij 2.403 3.930 3.539 391
Ioaw 577 753 715 38
Ioaz 21 125 162 -37
Bbz starters 173 300 363 -63
Wwik 188 211 228 -17
Bijzondere Bijstand 1.203 903 1.210 -307
Langdurigheidstoelage 623 535 625 -90
Meedoen 604 759 364 395
Kindervakantieweken 59 100 - 100
Witgoedregeling 101 280 123 157
Kwijtschelding gem. bel. - - -
Subtotaal 25.760 26.038 25.550 488
Activering & Uitstroom
WWB Werkdeel 8.189 6.867 6.132 735
Bbz gevestigden 1.914 1.600 1.914 -314
Subtotaal 10.103 8.467 8.046 421
Wet Inburgering 1.006 593 402 191
Kinderopvang 126 187 187 0
Bedrijfsvoering (excl. BTW) 7.377 7.758 7.624 134
Totale lasten 44.372 43.043 41.809 1.234
Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 46

Baten

Beheersproduct Rekening Begroting Begroting Verschil
Bedragen * € 1.000 2010 2011 2012 2011-2012
Inkomenswaarborg
Inkomensdeel 23.170 23.461 23.228 -233
Bijzondere Bijstand 1.203 903 1.210 307
Langdurigheidstoelage 623 535 625 90
Meedoen 604 759 364 -395
Kindervakantieweken 59 100 - -100
Witgoedregeling 101 280 123 -157
Kwijtschelding gem.
belastingen - - 0
Subtotaal 25.760 26.038 25.550 -488
Saldo baten minus lasten 0 0 0 -0

Saldo 0 0 0 0
 Activering & Uitstroom
 WWB Werkdeel 8.189 6.867 6.132 -735
 Bbz gevestigden 1.914 1.600 1.914 314
 Subtotaal 10.103 8.467 8.046 -421
 Saldo baten minus lasten 0 0 0 0
 Saldo 0 0 0 0
 Wet Inburgering 1.006 593 402 -191
 Kinderopvang 126 187 187 0
 Bedrijfsvoering (excl. BTW) 7.377 7.758 7.624 -134
 Totale baten 44.372 43.043 41.809 -1.234
 Totale baten minus totale lasten 0 0 0 -0
 Saldo 0 0 0 -0
 Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 47
 Overzicht van lasten en baten in 2012

Bedragen * € 1.000

lasten

externe baten/

baten rijk

saldo

debiteuren

subtotaal

IAU/ MAUbijdrage

bijdrage gemeente

eindsaldo

WWB 18.220

WIJ 3.539

IOAW 715

IOAZ 162

Bbz starters 363

Wwik 228

Subtotaal 23.228 21.109 -2.119 790 -1.329 0 1.329 0

Bijzondere bijstand 1.210 -1.210 -1.210 1.210 0

Langdurigheidstoelage 625 -625 -625 625 0

Meedoen 364 -364 -364 364 0

Kindervakantieweken 0 0 0 0 0

Witgoedregeling 123 -123 -123 123 0

Kwijtschelding gem.bel. 0 0 0 0 0

WWB Werkdeel 6.132 6.132 0 0 0 0

Bbz gevestigden 1.914 1.727 -187 -187 187 0

Wet Inburgering 402 402 0 0 0 0

Kinderopvang 187 -187 -187 187 0

Bedrijfsvoering 7.624 388 -7.235 -7.235 7.235 0

Totaal 41.809 29.758 -12.050 790 -11.260 0 11.260 0

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 48

Meerjarenraming gemeente Assen

In onderstaande meerjarenraming gaan wij uit van een dalende tendens met betrekking tot ons klantenaantal WWB. In 2013 WWB met 8%, jongeren -12% en starters met -2%. Voor de jaren 2014 en 2015 een daling van -5% WWB, jongeren -10% en starters met -2%. Aan de budgetkant ramen wij een daling van 8% van de budgetten van het ministerie en een daling van € 250.000,- op de bedrijfsvoering in 2013 en 2014. Naast de bezuinigingstaakstelling hebben wij de bedrijfsvoering verlaagd met 3% van de loonsom van de teams met klantcontact, als gevolg van

het dalend aantal klanten.

Lasten

Beheersproduct Begroting Begroting Begroting Begroting

Bedragen * € 1.000 2012 2013 2014 2015

Inkomenswaarborg

WWB 18.220 16.763 15.924 15.128

Wij 3.539 3.114 2.803 2.522

Ioaw 715 715 715 715

Ioaz 162 162 162 162

Bbz starters 363 356 349 342

Wwik 228 228 228 228

Bijzondere Bijstand 1.210 1.210 1.210 1.210

Langdurigheidstoelage 625 625 625 625

Meedoen 436 436 436 436

Kindervakantieweken - - - -

Witgoedregeling 123 123 123 123

Kwijtschelding - - - -

Subtotaal 25.622 23.732 22.576 21.492

Activering & Uitstroom

WWB Werkdeel 6.132 5.641 5.359 5.091

Bbz gevestigden 1.914 1.914 1.914 1.914

Subtotaal 8.046 7.555 7.273 7.005

Wet Inburgering 402 133 - -

Kinderopvang 187 187 187 187

Bedrijfsvoering (excl. BTW) 7.624 7.351 7.157 7.157

Totale lasten 41.881 38.886 37.121 35.770

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 49

Baten

Beheersproduct Begroting Begroting Begroting Begroting

Bedragen * € 1.000 2012 2013 2014 2015

Inkomenswaarborg

Inkomensdeel 23.228 21.369 20.301 19.286

Bijzondere Bijstand 1.210 1.210 1.210 1.210

Langdurigheidstoelage 625 625 625 625

Meedoen 436 436 436 436

Kindervakantieweken - - - -

Witgoedregeling 123 123 123 123

Kwijtschelding - - - -

Subtotaal 25.622 23.764 22.695 21.680

Saldo baten minus lasten - 31 119 188

Bijdrage gemeente - -31 -119 -188

Saldo 0 0 0 0

Activering & Uitstroom

WWB Werkdeel 6.132 5.641 5.359 5.091

Bbz gevestigden 1.914 1.914 1.914 1.914

Subtotaal 8.046 7.555 7.273 7.005

Saldo baten minus lasten 0 0 0 0

Bijdrage gemeente 0 0 0 0

Saldo 0 0 0 0

Wet Inburgering 402 133 - -

Kinderopvang 187 187 187 187

Bedrijfsvoering (excl. BTW) 7.624 7.351 7.157 7.157

Totale baten 41.881 38.918 37.240 35.957
Totale baten minus totale lasten - 31 119 188
Totale bijdrage gemeente - -31 -119 -188
Saldo - - - -

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 50

Bijlage 3: Overzicht gemeente Tynaarlo

Lasten

Beheersproduct Rekening Begroting Begroting Verschil
Bedragen * € 1.000 2010 2011 2012 2011-2012
Inkomenswaarborg
WWB 3.459 3.312 3.184 128
Wij 451 740 838 -98
Ioaw 236 341 358 -17
Ioaz 18 33 93 -60
Bbz starters 22 50 98 -48
Wwik - - - 0
Bijzondere Bijstand 205 188 210 -22
Langdurigheidstoeslag 119 88 120 -32
Meedoen 117 153 106 47
Kindervakantieweken - - - 0
Witgoedregeling 6 35 9 26
Kwijtschelding gem. belastingen - 0
Subtotaal 4.633 4.940 5.015 -75
Activering & Uitstroom
WWB Werkdeel 917 904 808 96
Bbz gevestigden 258 400 258 142
Subtotaal 1.175 1.304 1.066 238
Wet Inburgering 117 87 45 42
Kinderopvang 12 23 23 0
Bedrijfsvoering (excl. BTW) 1.127 1.185 1.164 21
Totale lasten 7.064 7.539 7.314 225
Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 51

Baten

Beheersproduct Rekening Begroting Begroting Verschil
Bedragen * € 1.000 2010 2011 2012 2011-2012
Inkomenswaarborg
Inkomensdeel 4.186 4.476 4.571 95
Bijzondere Bijstand 205 188 210 22
Langdurigheidstoeslag 119 88 120 32
Meedoen 117 153 106 -47
Witgoedregeling 6 35 9 -26
Kwijtschelding gem. belastingen - - - 0
Subtotaal 4.633 4.940 5.015 75
Saldo baten minus lasten 0 0 0 0
Saldo 0 0 0 0
Activering & Uitstroom
WWB Werkdeel 917 904 808 -96
Bbz gevestigden 258 400 258 -142
Subtotaal 1.175 1.304 1.066 -238
Saldo baten minus lasten 0 0 0 0
Saldo 0 0 0 0
Wet Inburgering 117 87 45 -42

Kinderopvang 12 23 23 0
 Bedrijfsvoering (excl. BTW) 1.127 1.185 1.164 -21
 Totale baten 7.064 7.539 7.314 -225
 Totale baten minus totale lasten 0 0 0 0
 Saldo 0 0 0 0
 Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 52
 Overzicht van lasten en baten in 2012

Bedragen * € 1.000

lasten

externe baten/ baten

rijk

saldo

debiteuren

subtotaal

IAU/ MAU-bijdrage

bijdrage gemeente

eindsaldo

WWB 3.184

WIJ 838

IOAW 358

IOAZ 93

Bbz starters 98

Wwik 0

Subtotaal 4.571 3.942 -629 90 -539 144 394 0

Bijzondere bijstand 210 -210 -210 210 0

Langdurigheidstoelage 120 -120 -120 120 0

Meedoen 106 -106 -106 106 0

Kindervakantieweken 0 0 0 0 0

Witgoedregeling 9 -9 -9 9 0

Kwijtschelding gem.bel 0 0 0 0 0

WWB Werkdeel 808 808 0 0 0 0

Bbz gevestigden 258 247 -11 -11 11 0

Wet Inburgering 45 45 0 0 0 0

Kinderopvang 23 -23 -23 23 0

Bedrijfsvoering 1.164 59 -1.105 -1.105 1.105 0

Totaal 7.314 5.101 -2.212 90 -2.122 144 1.978 0

Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 53

Meerjarenraming gemeente Tynaarlo

In onderstaande meerjarenraming gaan wij uit van een dalende tendens met betrekking tot ons klantenaantal WWB. In 2013 WWB met 8%, jongeren -12% en starters met -2%. Voor de jaren 2014 en 2015 een daling van -5% WWB, jongeren -10% en starters met -2%. Aan de budgetkant ramen wij een daling van 8% van de budgetten van het ministerie en een daling van € 250.000,- op de bedrijfsvoering in 2013 en 2014. Naast de bezuinigingstaakstelling hebben wij de bedrijfsvoering verlaagd met 3% van de loonsom van de teams met klantcontact, als gevolg van het dalend aantal klanten.

Lasten

Beheersproduct Begroting Begroting Begroting Begroting

Bedragen * € 1.000 2012 2013 2014 2015

Inkomenswaarborg

WWB 3.184 2.930 2.783 2.644

Wij 838 737 664 597

Ioaw 358 358 358 358

Ioaz 93 93 93 93
 Bbz starters 98 96 94 92
 Wwik - - - -
 Bijzondere Bijstand 210 210 210 210
 Langdurigheidstoelage 120 120 120 120
 Meedoen 106 106 106 106
 Kindervakantieweken - - - -
 Witgoedregeling 9 9 9 9
 Kwijtschelding - - - -
 Subtotaal 5.015 4.658 4.436 4.229
 Activering & Uitstroom
 WWB Werkdeel 808 743 706 671
 Bbz gevestigden 258 258 258 258
 Subtotaal 1.066 1.001 964 929
 Wet Inburgering 45 15 - -
 Kinderopvang 23 23 23 23
 Bedrijfsvoering (excl. BTW) 1.164 1.123 1.093 1.093
 Totale lasten 7.314 6.820 6.516 6.274
 Begroting 2012 van de Intergemeentelijke Sociale Dienst, bladzijde 54
 Baten
 Beheersproduct Begroting Begroting Begroting Begroting
 Bedragen * € 1.000 2012 2013 2014 2015
 Inkomenswaarborg
 Inkomensdeel 4.571 4.205 3.995 3.795
 Bijzondere Bijstand 210 210 210 210
 Langdurigheidstoelage
 120 120 120 120
 Meedoen 106 106 106 106
 Kindervakantieweken
 - - - -
 Witgoedregeling 9 9 9 9
 Kwijtschelding - - - -
 Subtotaal 5.015 4.650 4.439 4.240
 Saldo baten minus lasten
 - -8 3 11
 Bijdrage gemeente
 - 8 -3 -11
 Saldo 0 0 0 0
 Activering & Uitstroom
 WWB Werkdeel 808 743 706 671
 Bbz gevestigden 258 258 258 258
 Subtotaal 1.066 1.001 964 929
 Saldo baten minus lasten 0 0 0 0
 Bijdrage gemeente 0 0 0 0
 Saldo 0 0 0 0
 Wet Inburgering 45 15 - -
 Kinderopvang 23 23 23 23
 Bedrijfsvoering (excl. BTW) 1.164 1.123 1.093 1.093
 Totale baten 7.314 6.812 6.520 6.285
 Totale baten minus totale lasten - -8 3 11
 Totale bijdrage gemeente - 8 -3 -11
 Saldo - - - -